

Kemin ja Kemi-Tornio-seudun muuttoliiketutkimus

Kokonaismuuttoliike on ollut Kemissä tappiollista viime vuosina. Kuntien välinen muuttoliike on ollut kokonaisuudessa tappiollista, mutta maahanmuutto on tasoittanut muuttotappioita: vuonna 2017 Kemi hävisi kuntien välisessä muuttoliikkeessä 316 asukasta ja sai 66 asukkaan verran muuttovoittoa maahanmuutosta. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Kemi on menettänyt asukkaita viime vuosina eniten Ouluun. Suurin tulomuuttovirta Kemiin on suuntautunut Keminmaasta.

Tutkimuksen alussa tarkastellaan muuttoliikkeen kehitystä Kemissä 2000-luvulla. Seuraavaksi käydään läpi aineisto ja menetelmät, minkä jälkeen perehdytään Kemin lähtömuuttajiin ja Kemi-Tornio-seudun ja Kemin tulomuuttajiin. Muuttajista tuodaan esiin mm. tulo- ja lähtöseudut, taustatiedot, muuton syyt ja muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät, asunnon omistussuhde, talotyyppi sekä mielikuvat Kemistä asuinympäristönä. Kemin lähtömuuttajien osalta tarkastellaan myös paluumuuton harkintaa ja näkemyksiä paluumuuttoa edesauttavista kannustimista. Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien tyytyväisyyttä selvitetään suosittelualttiuden kautta. Tulomuuttajilta on kartoitettu myös Kemi-Tornio-seudun kanssa kilpailevia alueita. Lopuksi vertaillaan Kemin lähtö- ja tulomuuttajia.

Kemin kaupungin kehittämispalveluissa seurataan väestötilastoja kuukausittain ja analysoidaan muuttoliikettä Tilastokeskuksen tilastojen pohjalta. Tilastokeskuksen tilastoihin perustuva Katsaus Kemin muuttoliikkeeseen valmistui elokuussa 2017. Käsillä olevassa muuttoliiketutkimuksessa selvitetään Kemi-Tornio-seudun muuttoliikkeen syitä ja erityisesti Kemin veto- ja työntövoimatekijöitä. Aineisto kerättiin laajan postikyselyn avulla. Kysely suunnattiin viimeisen vuoden aikana (1.10.2016–30.9.2017) Kemistä poismuuttaneille sekä Kemi-Tornio-seudun kuntiin muuttaneille henkilöille. Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä tilattiin kaikkien 15 vuotta täyttäneiden kuntarajan ylittäneiden muuttajien perustiedot. Tutkimuksessa on käytetty lähteenä lisäksi Tilastokeskuksen muuttoliiketilastoja: maksutonta StatFin-tilastopalvelua (StatFin/Väestö/Muuttoliike) sekä maksullista Muuttoliike ja väestönmuutokset -tietokantaa.

31.5.2018

KEHITTÄMIS- JA TALOUSOSASTO

Kehittämispalvelut

Sisällysluettelo

1.	MUUTTOLIIKKEEN KEHITYS	1
2.	AINEISTO JA MENETELMÄT	3
3.	KEMIN LÄHTÖMUUTTAJAT	4
3.1	Lähtömuuttajien tuloseudut	4
3.2	Lähtömuuttajien taustatiedot	4
3.3	Lähtömuuttajien muuton syyt	6
3.4	Lähtömuuttajien asunnon omistussuhde ja talotyyppi	10
3.5	Paluumuuton harkinta	12
3.6	Lähtömuuttajien mielikuva Kemistä asuinympäristönä	14
4.	KEMI-TORNIO-SEUDUN JA KEMIN TULOMUUTTAJAT	16
4.1	Tulomuuttajien lähtöseudut	16
4.2	Tulomuuttajien taustatiedot	17
4.3	Tulomuuttajien muuton syyt	19
4.4	Tulomuuttajien asunnon omistussuhde ja talotyyppi	27
4.5	Toisen asuinkunnan harkinta ja nykyisen asuinkunnan suosittelu	28
4.6	Tulomuuttajien mielikuva Kemistä asuinympäristönä	30
5.	KEMIN LÄHTÖ- JA TULOMUUTTAJIEN VERTAILU	32
6.	YHTEENVETO	36
	LÄHTEET	38

Taulukkoluetelo

Taulukko 1	Kyselyyn vastanneet muuttajat Kemi-Tornio-seudulla kunnittain	3
------------	---	---

Kaavioluettelo

Kaavio 1	Kokonaismuuttoliike Kemissä vuosina 2000-2017	1
Kaavio 2	Kuntien välinen muuttoliike Kemissä vuosina 2000-2017	2
Kaavio 3	Maahanmuutto ja maastamuutto Kemissä vuosina 2000-2017	2
Kaavio 4	Kyselyyn vastanneiden lähtömuuttajien tuloseudut (n=196)	4
Kaavio 5	Kyselyyn vastanneiden lähtömuuttajien ikäluokat (% n=198)	5
Kaavio 6	Kyselyyn vastanneiden lähtömuuttajien kotitaloudet (% n=198)	5
Kaavio 7	Kyselyyn vastanneiden lähtömuuttajien pääasiallinen toiminta (% n=196)	5
Kaavio 8	Kyselyyn vastanneiden lähtömuuttajien muuton tärkein syy (% n=194)	6
Kaavio 9	Kemistä oman seutukunnan alueelle ja muualle Suomeen muuttaneiden muuton tärkein syy (%)	7

Kaavio 10	Lähtömuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät Kemissä (% n=179-193)	8
Kaavio 11	Kemistä oman seutukunnan alueelle ja muualle Suomeen muutta- neiden muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät (keskiarvo)	9
Kaavio 12	Kemistä oman seutukunnan alueelle ja muualle Suomeen muutta- neiden asunnon omistussuhde muuton jälkeen (%)	10
Kaavio 13	Kemistä oman seutukunnan alueelle muuttaneiden asunnon omis- tussuhde ennen muuttoja ja muuton jälkeen (%)	10
Kaavio 14	Kemistä oman seutukunnan alueelle ja muualle Suomeen muutta- neiden talotyyppi muuton jälkeen (%)	11
Kaavio 15	Kemistä oman seutukunnan alueelle muuttaneiden talotyyppi en- nen muuttoja ja muuton jälkeen (%)	11
Kaavio 16	Lähtömuuttajien paluumuuton harkinta (% n=192)	12
Kaavio 17	Lähtömuuttajien näkemykset paluumuuttoa edesauttavista kannus- timista	13
Kaavio 18	Paluumuuttoa harkitsevien lähtömuuttajien mieluisin asumismuoto ja asuinpaikka Kemissä (n=104-106)	14
Kaavio 19	Lähtömuuttajien mielikuva Kemistä asuinympäristönä (% n=194)	14
Kaavio 20	Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien lähtö- seudut (n=301)	16
Kaavio 21	Kyselyyn vastanneiden Kemin tulomuuttajien lähtöseudut (n=151)	17
Kaavio 22	Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien ikäluo- kat (% n=301)	17
Kaavio 23	Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien kotita- loudet (% n=298)	18
Kaavio 24	Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien pääasi- allinen toiminta (% n=300)	18
Kaavio 25	Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun ja Kemin tulomuuttaji- en suhde Kemi-Tornio-seutuun (%)	19
Kaavio 26	Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien muuton tärkein syy (% n=297)	19
Kaavio 27	Oman seutukunnan alueelta ja muualta Suomesta Kemi-Tornio-seu- dulle muuttaneiden muuton tärkein syy (%)	20
Kaavio 28	Kyselyyn vastanneiden tulomuuttajien muuton tärkein syy Kemi- Tornio-seudun kunnissa (%)	21
Kaavio 29	Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikutta- neet tekijät (% n=275-296)	22
Kaavio 30	Kemin tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät (% n=140-149)	23
Kaavio 31	Tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät (työ ja opis- kelu, sosiaaliset verkostot ja asuinympäristö) Kemi-Tornio-seudun kunnissa (keskiarvo)	24
Kaavio 32	Tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät (harrastus- mahdollisuudet, palvelut, asuminen/rakentaminen ja muut tekijät) Kemi-Tornio-seudun kunnissa (keskiarvo)	25

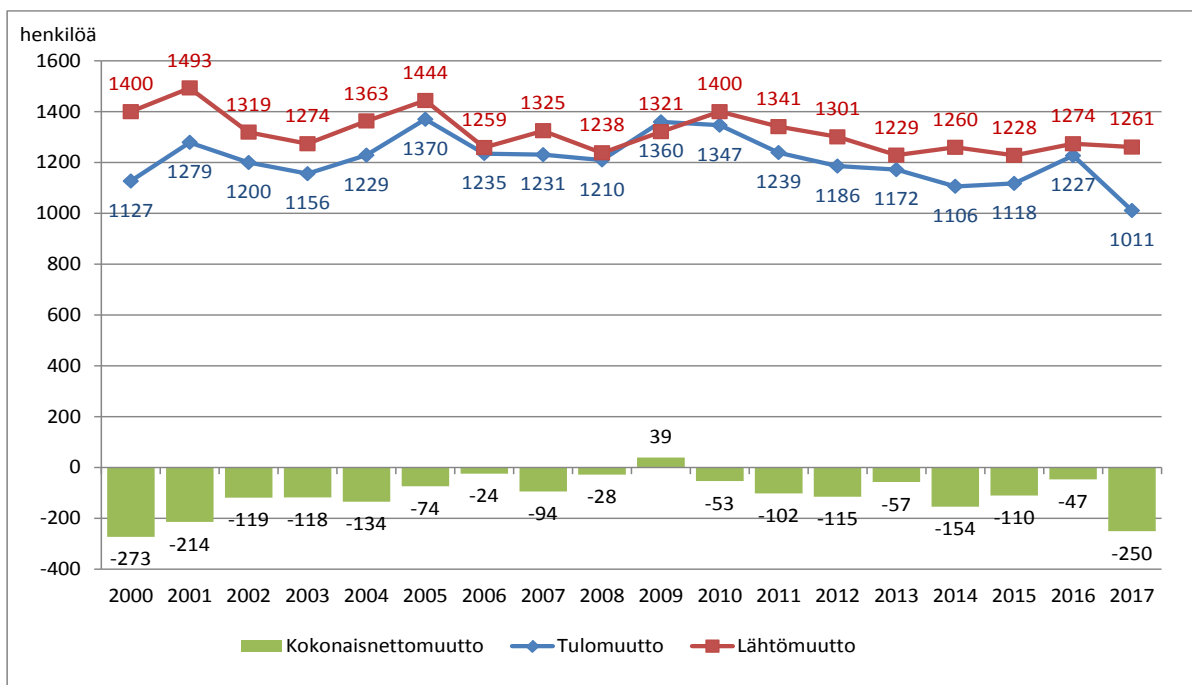
Kaavio 33	Tulomuuttajien asunnon omistussuhde muuton jälkeen Kemi-Tornio-seudun kunnissa (%)	27
Kaavio 34	Tulomuuttajien talotyyppi muuton jälkeen Kemi-Tornio-seudun kunnissa (%)	28
Kaavio 35	Tulomuuttajien toisen asuinkunnan harkinta muuttopäätöstä tehtäessä Kemi-Tornio-seudun kunnissa (%)	29
Kaavio 36	Tulomuuttajien nykyisen asuinkunnan suosittelu asuinpaikaksi tuttavalle Kemi-Tornio-seudun kunnissa (%)	29
Kaavio 37	Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien mielikuva Kemistä asuinympäristönä (%)	30
Kaavio 38	Kemin lähtö- ja tulomuuttajien ikäluokat (%)	32
Kaavio 39	Kemin lähtö- ja tulomuuttajien muuton tärkein syy (%)	32
Kaavio 40	Kemin lähtö- ja tulomuuttajien kotitaloudet (%)	33
Kaavio 41	Kemin lähtö- ja tulomuuttajien pääasiallinen toiminta (%)	33
Kaavio 42	Kemin lähtö- ja tulomuuttajien asunnon omistussuhde muuton jälkeen (%)	34
Kaavio 43	Kemin lähtö- ja tulomuuttajien talotyyppi muuton jälkeen (%)	34
Kaavio 44	Kemin lähtö- ja tulomuuttajien mielikuva Kemistä asuinympäristönä (%)	35

1. MUUTTOLIIKKEEN KEHITYS

Kokonaismuuttoliike on ollut Kemissä viime vuosina tappiollista (kaavio 1). Kokonaismuuttoliike sisältää kuntien välisen muuttoliikkeen ja siirtolaisuuden (maahanmuuton ja maastamuuton). Kemien kokonaistulomuutto oli 1011 henkilöä ja kokonaislähtömuutto 1261 henkilöä vuonna 2017. Kokonaismuuttotappio on tulomuuton ja lähtömuuton

erotus ja se oli Kemissä vuonna 2017 tappiollinen peräti 250 henkilöä. Vuotta aiemmin kokonaismuuttotappio oli -47 henkilöä. Korkeimmillaan muuttotappio on ollut 17 vuoden tarkastelujaksolla vuonna 2000, jolloin Kemi menetti 273 asukasta. Kemien kokonaismuuttotappio oli yhteensä 1 927 henkilöä vuosina 2000-2017.

Kaavio 1 Kokonaismuuttoliike Kemissä vuosina 2000-2017

Maassamuutto eli kuntien välinen lähtö- ja tulomuutto sisältää kunnasta toiseen muuttaneet henkilöt. Kuntien välinen nettomuutto on kuntien välisen tulomuuton ja kuntien välisen lähtömuuton erotus. Kemissä kuntien välinen nettomuutto on ollut tappiollista viimeisen 18 vuoden aikana (kaavio 2). Vuonna 2017 kuntien välinen tulomuutto oli Kemissä 911 henkilöä ja lähtömuutto 1227 henkilöä. Kemi hävisi siis 316 asukasta.

Kemi on saanut viime vuosina muuttovoittoa maahanmuutosta, mikä on vähentänyt kokonaismuuttotappiota. Nettosiirtolaisuus tarkoittaa maahan-

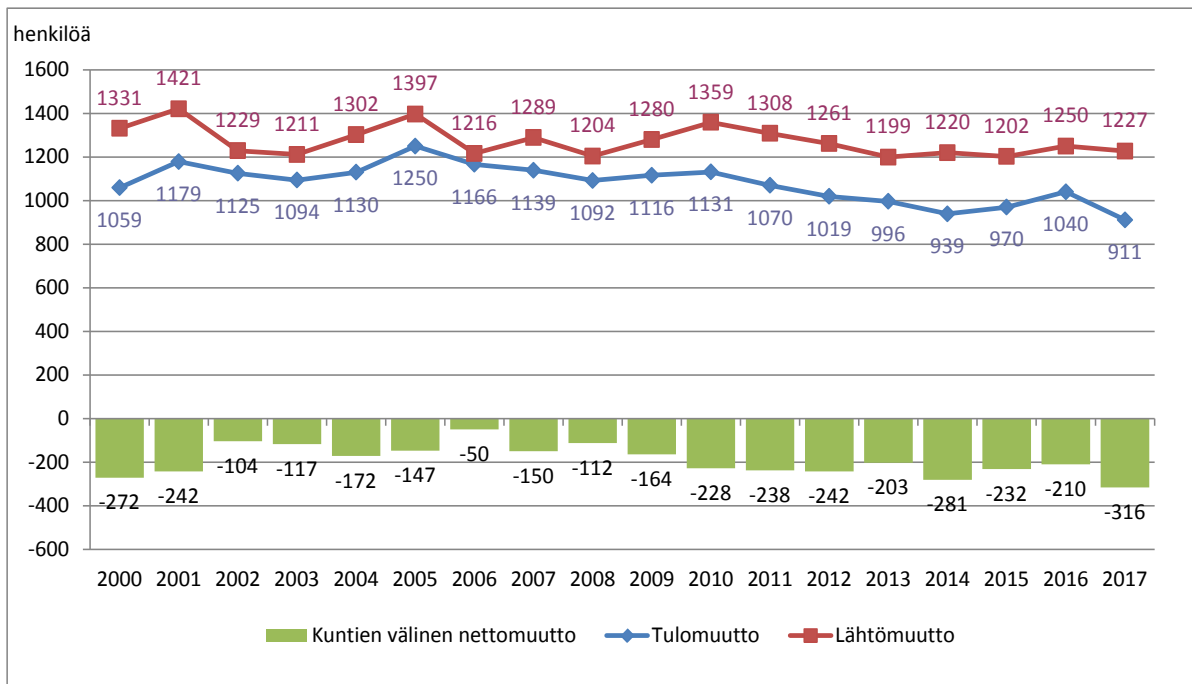
muuton ja maastamuuton erotusta. Vuonna 2017 Kemiin tuli ulkomailta 100 uutta asukasta, kun Kemistä muutti ulkomaille 34 henkilöä (kaavio 3). Nettosiirtolaisuus oli siis 66 henkilön verran voitollista.

Osa maahanmuuttajista lähtee kuitenkin Kemistä kuntien välisen muuttoliikkeen kautta muualle Suomeen. Vuonna 2016 kuntien välisen muuttoliikkeen lähtömuuttajista lähes 14 prosentilla äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Kemien tulomuuttajista heitä oli alle viisi prosenttia (Muuttoliike ja väestömuutokset -tietokanta). Muuttoliiketutkimuksen

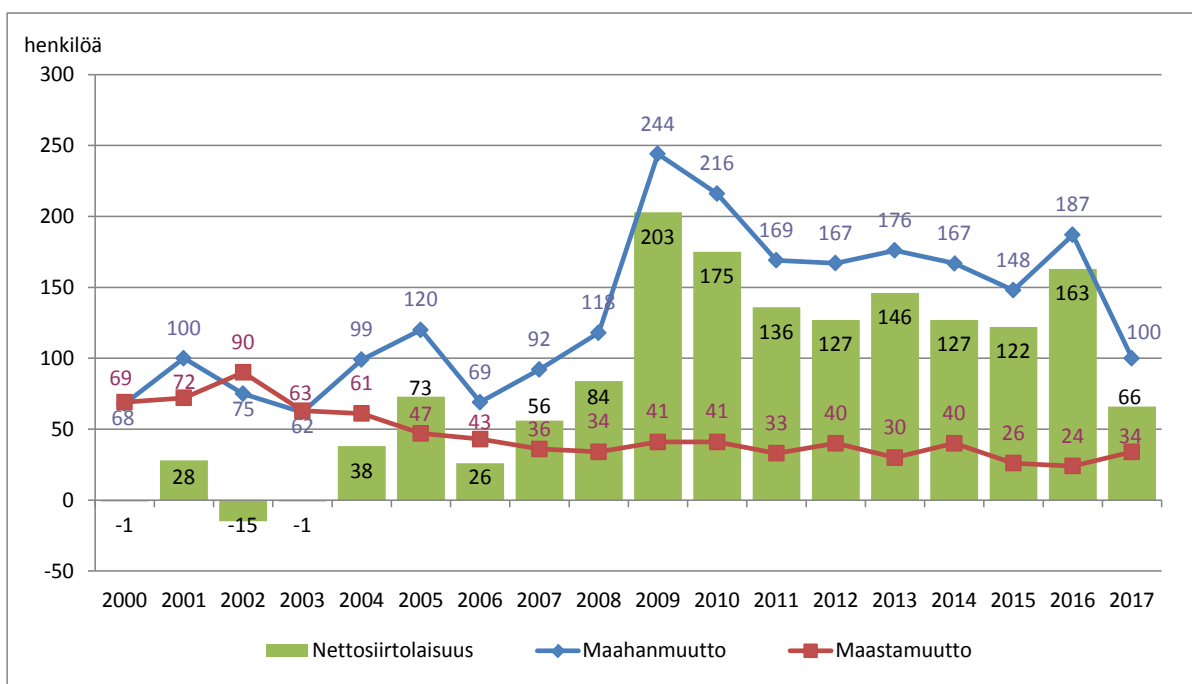
aineistossa eli 1.10.2016–30.9.2017 muuttaneiden joukossa vieraskielisten osuudet jakautuivat samalla tavalla: Kemistä muualle Suomeen muuttaneista hieman yli 13 % oli vieraskielisiä, kun muualta Suomesta Kemiin muuttaneista heitä oli alle kuusi prosenttia. Vieraskielisiksi luetaan henkilöt, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

Väestökehityksen kannalta Kemin ja koko Lapin maakunnan suurin haaste on maan sisäisestä muuttoliikkeestä johtuva krooninen muuttotappio. Suomen 313:sta kunnasta 304 sai muuttovoittoa nettomaahanmuutosta vuonna 2016, mutta kuntien välisestä muuttoliikkeestä muuttovoittoa sai vain 77 kuntaa (Lapin liitto 2017).

Kaavio 2 Kuntien välinen muuttoliike Kemissä vuosina 2000–2017

Kaavio 3 Maahanmuutto ja maastamuutto Kemissä vuosina 2000–2017

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

Muuttoliiketutkimuksen aineisto kerättiin postikyselynä. Kysely suunnattiin viimeisen vuoden aikana (1.10.2016–30.9.2017) Kemistä poismuuttaneille sekä Kemi-Tornio-seudun kuntiin muuttaneille henkilöille. Väestötietojärjestelmästä tilattiin kaikkien 15 vuotta täyttäneiden kuntarajan ylittäneiden muuttajien perustiedot. Väestötietojärjestelmästä saatiin niiden henkilöiden osoitteet, joilla ei ollut turvakieltoa tai suoramarkkinointikieltoa.

Kyselylomakkeet postitettiin marraskuussa 2017 ja tutkimukseen hyväksyttiin tammikuun alkuun mennessä palautuneet lomakkeet. Vastaajille annettiin mahdollisuus vastata kyselyyn myös sähköisesti. Kyselylomakkeita postitettiin yhteensä 2286 kappaletta. Lähtömuuttajille lähti 843 kyselyä eri puolille Suomea ja tulomuuttajille 1443 kyselyä Kemi-Tornio-seudun kuntiin. Kemistä muihin Kemi-Tornio-seudun kuntiin muuttaneille lähetettiin ainoastaan lähtömuuttajien lomake. Lähtömuuttajien lomaketta ei lähetetty ulkomaille muuttaneille. Tulomuuttajien lomaketta ei puolestaan lähetetty vieraskielisille maahanmuuttajille (henkilöille, jotka olivat muuttaneet ulkomailta tai joilla ei ollut aiempaa kotikuntaa Suomessa). Kahdeksan kirjettä palautui avaamattomana virheellisen osoitteen takia. Täytettyjä kyselylomakkeita palautui yhteensä 499 kappaletta, joten vastausprosentti oli 21,9 %.

Kemistä poismuuttaneilta eli lähtömuuttajilta palautui yhteensä 198 kyselylomaketta (taulukko 1). Kemi-Tornio-seudulle muuttaneilta eli tulomuuttajilta palautui yhteensä 301 kyselylomaketta. Näistä noin puolet oli Kemiin muuttaneita.

Taulukko 1 Kyselyyn vastanneet muuttajat Kemi-Tornio-seudulla kunnittain

<i>Kunta</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
<i>Lähtömuuttajat</i>		
<i>Kemi</i>	<i>198</i>	<i>100,0</i>
<i>Tulomuuttajat</i>		
<i>Kemi</i>	<i>151</i>	<i>50,2</i>
<i>Keminmaa</i>	<i>27</i>	<i>9,0</i>
<i>Simo</i>	<i>18</i>	<i>6,0</i>
<i>Tervola</i>	<i>21</i>	<i>7,0</i>
<i>Tornio</i>	<i>84</i>	<i>27,9</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>301</i>	<i>100,0</i>
<i>Lähtö- ja tulomuuttajat yhteensä</i>	<i>499</i>	<i>100,0</i>

Aineiston tilastollinen analyysi tehtiin SPSS-ohjelmalla. Muuton syitä ja muita muuttoon liittyviä muuttujia peilattiin taustamuuttujiin ristiintaulukoilla ja Khiin neliötesteillä. Tilastollisesti vähintään melkein merkitsevät testitulokset ($p \leq 0,05$) on nostettu tekstiin. Khiin neliötestiä voidaan käyttää laatuero- eli nominaaliasteikon muuttujiin (ks. Tähinen & Isoaho 2001: 77-78).

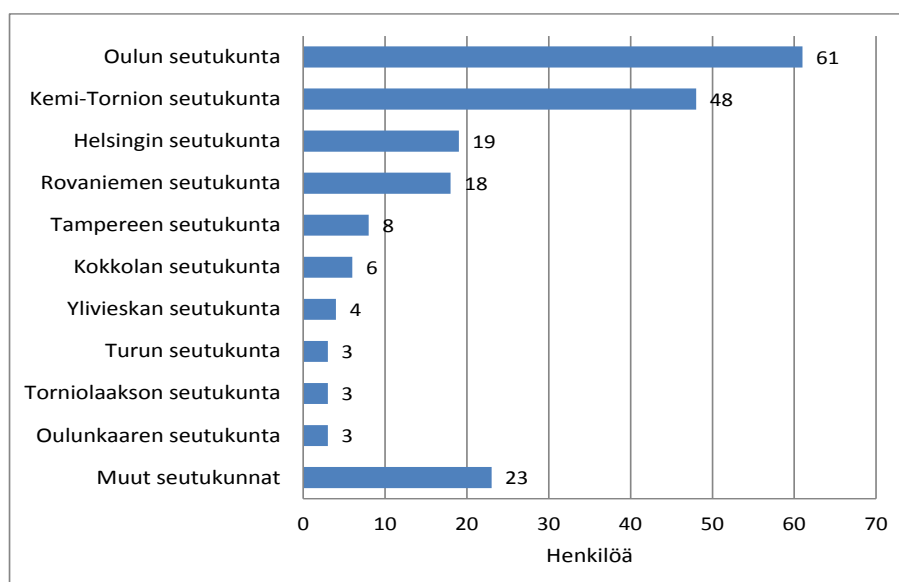
3. KEMIN LÄHTÖMUUTTAJAT

3.1 LÄHTÖMUUTTAJIEN TULOSEUDUT

Neljännes (25 %) kyselyyn vastanneista lähtömuuttajista muutti Kemistä muihin Kemi-Tornio-seudun kuntiin ja 75 % muualle Suomeen (kaavio 4). Seutukunnittain tarkasteltuna Kemistä muutettiin eniten Oulun, Kemi-Tornion, Helsingin ja Rovaniemen seutukuntien alueelle.

Suurin osa Kemin muuttotappiosta johtuu Ouluun suuntautuneesta muuttoliikkeestä. Kyselyyn vastanneet lähtömuuttajat muuttivat kunnittain tarkasteltuna eniten juuri Ouluun (58 henkilöä). Seuraavina tulivat Keminmaa (28 henkilöä), Rovaniemi (17 henkilöä), Simo (12 henkilöä), Espoo (8 henkilöä), Tampere (8 henkilöä), Helsinki (7 henkilöä) ja Tornio (6 henkilöä).

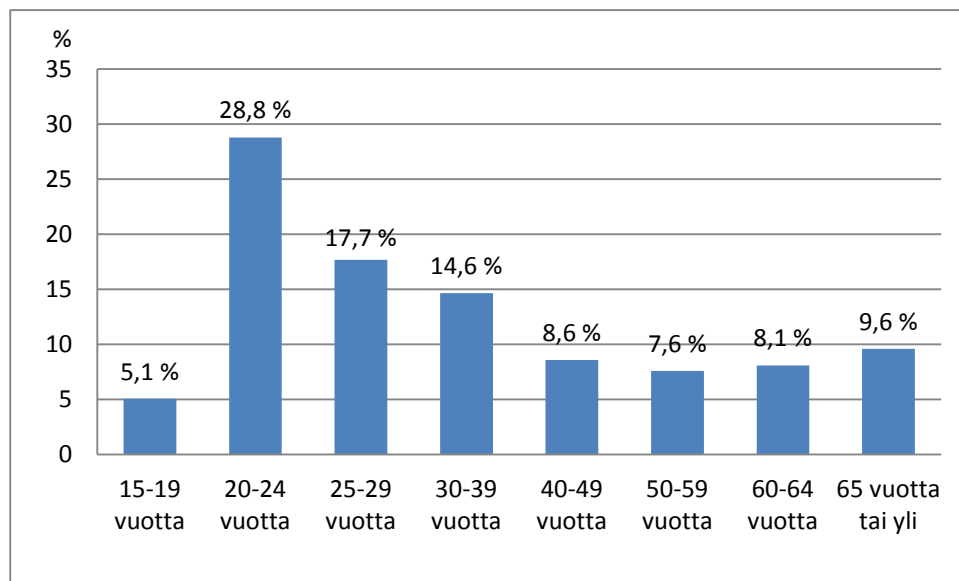
Kaavio 4 Kyselyyn vastanneiden lähtömuuttajien tuloseudut (n=196)

3.2 LÄHTÖMUUTTAJIEN TAUSTATIEDOT

Kyselyyn vastanneista Kemin lähtömuuttajista naisia oli 60 % ja miehiä 40 %. Eniten muuttavat nuoret ja nuoret aikuiset, ja myös kyselyyn vastasivat eniten 20-24-vuotiaat ja 25-29-vuotiaat (kaavio 5). Yli puolet vastaajista oli alle 30-vuotiaita. 65 vuotta täyttäneitä oli hieman alle 10 % vastaajista.

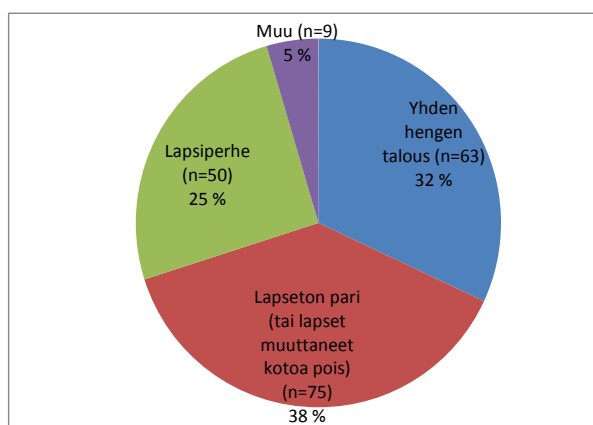
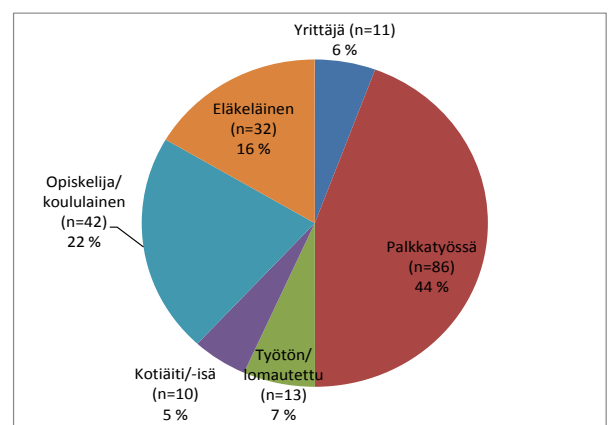
Vastaajan ikäluokan ja tuloseudun välillä havaittiin yhteyttä: 20-29-vuotiaista valtaosa (84 %) muutti Kemi-Tornio-seudun ulkopuolelle. Kemi-Tornio-seutukunnan alueelle muuttaneissa oli puolestaan suhteellisesti enemmän 30-39-vuotiaita ja 65 vuotta täyttäneitä kuin muualle Suomeen muuttaneiden joukossa.

Kaavio 5 Kyselyyn vastanneiden lähtömuuttajien ikäluokat (% , n=198)

Kyselyyn vastanneiden lähtömuuttajien tyypillisin kotitalous oli kahden aikuisen talous, jonka ilmoitti kotitaloudekseen 38 % vastaajista (kaavio 6). Yhden hengen taloudessa asuvia oli kolmannes vastaajista ja lapsiperheessä asuvia neljännes vastaajista. Kemistä muualle Kemi-Tornio-seudulle muuttaneiden joukossa lapsiperheiden osuus oli korkeampi (38 %) kuin koko tutkimusjoukossa. Yhden hengen taloudessa asuvista valtaosa (86 %) muutti Kemi-Tornio-seudun ulkopuolelle. Kotitalouden ja tulo-

seudun välinen yhteys ei ollut kuitenkaan tilastollisesti merkitsevä.

Kyselyyn vastanneista Kemien lähtömuuttajista 44 % oli muuton jälkeen palkkatyössä (kaavio 7). Seuraavaksi eniten vastaajissa oli opiskelijoita/koululaisia (22 %) ja eläkeläisiä (16 %). Työttömien ja lomautettujen osuus lähtömuuttajista oli vain 7 %.

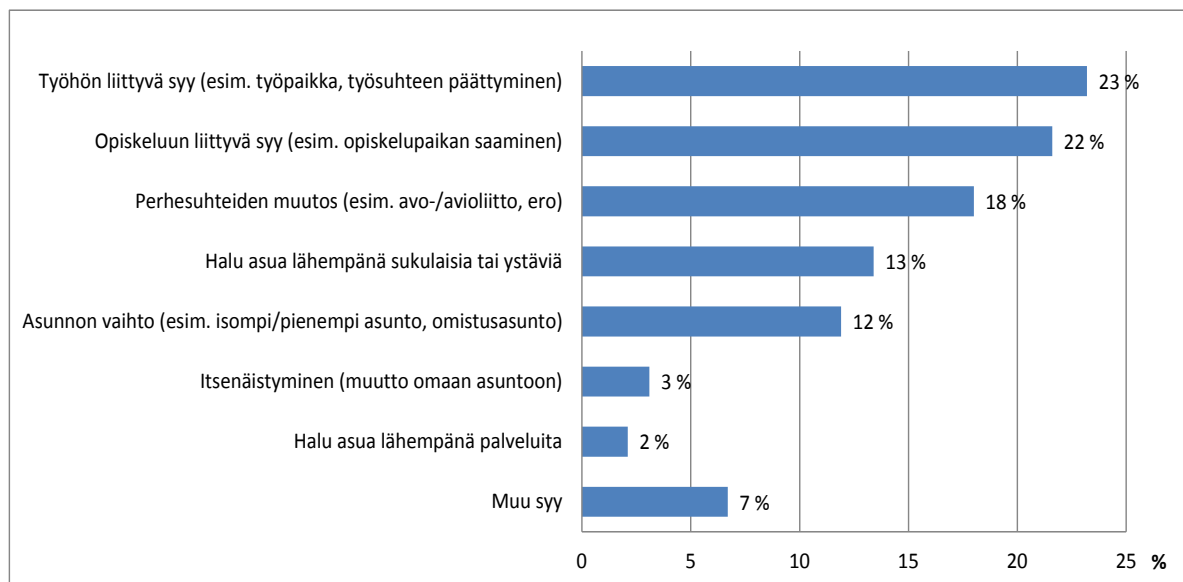
Kaavio 6 Kyselyyn vastanneiden lähtömuuttajien kotitaloudet (% , n=198)**Kaavio 7 Kyselyyn vastanneiden lähtömuuttajien pääasiallinen toiminta (% , n=196)**

3.3 LÄHTÖMUUTTAJIEN MUUTON SYYT

Kyselyssä Kemin lähtömuuttajia pyydettiin nimeämään tärkein muuton syy. Tärkeimmäksi syyksi nousivat työhön ja opiskeluun liittyvät syyt, jotka mainitsi 45 % vastaajista (kaavio 8). Seuraavana tulivat perhesuhteiden muutos, halu asua lähempänä sukulaisia tai ystäviä ja asunnon vaihto esim. suurempaan, pienempään tai omistusasuntoon.

Muissa syissä mainittiin kaksi kertaa paluu koti-/synnyinseudulle, terveystalvelut (Oulun yliopistollinen sairaala) ja Kemin kaupungin yrittäjäystävällisyyden puute. Yksittäisissä maininnoissa oli mm. erityisopetuksen taso, vuorohoidon ja esikoulun yhteensopimattomuus, kyllästyminen monikulttuurisuuteen, halu suurempaan kaupunkiin ja se, että Kemissä ei voinut pitää hevosia.

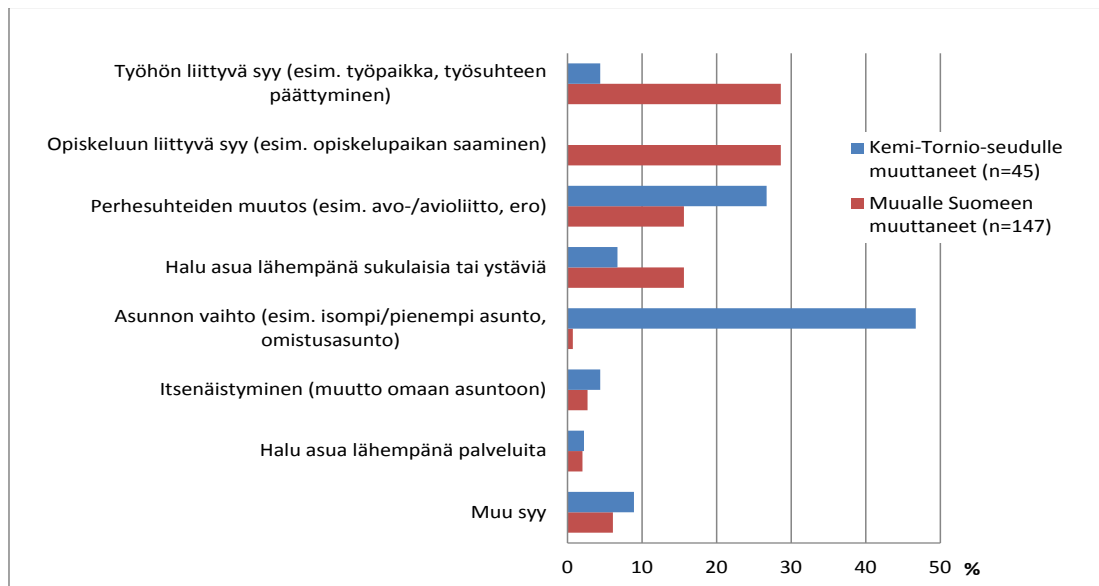
Kaavio 8 Kyselyyn vastanneiden lähtömuuttajien muuton tärkein syy (% , n=194)

Kemistä Kemi-Tornio-seudulle ja muualle Suomeen muuttaneiden muuton tärkeimmät syyt poikkesivat toisistaan (kaavio 9). Oman seutukunnan alueelle muuttaneiden tärkeimmät motiivit olivat asunnon vaihto ja perhesuhteiden muutos. Muualle Suomeen muutettiin eniten työn ja opiskelupaikan perässä.

Taustamuuttajista ikäluokalla, kotitaloudella ja pääasiallisella toiminnalla havaittiin yhteyttä muuton syihin. Nuoret (alle 30-vuotiaat) ja opiskelijat muuttivat luonnollisesti opiskelemaan, ja eläköitymisen jälkeen haluttiin asua lähempänä sukulaisia ja ystäviä. Työhön liittyvä syy nousi tärkeimmäksi 30-49-vuotiaiden vastaajien joukossa. Yhden hengen taloudessa asuvat muuttivat muita useammin työn ja opiskelupaikan perässä. Lapsiperheillä asunnon vaihto oli merkittävämpi motiivi kuin muunlaisissa kotitalouksissa asuvilla.

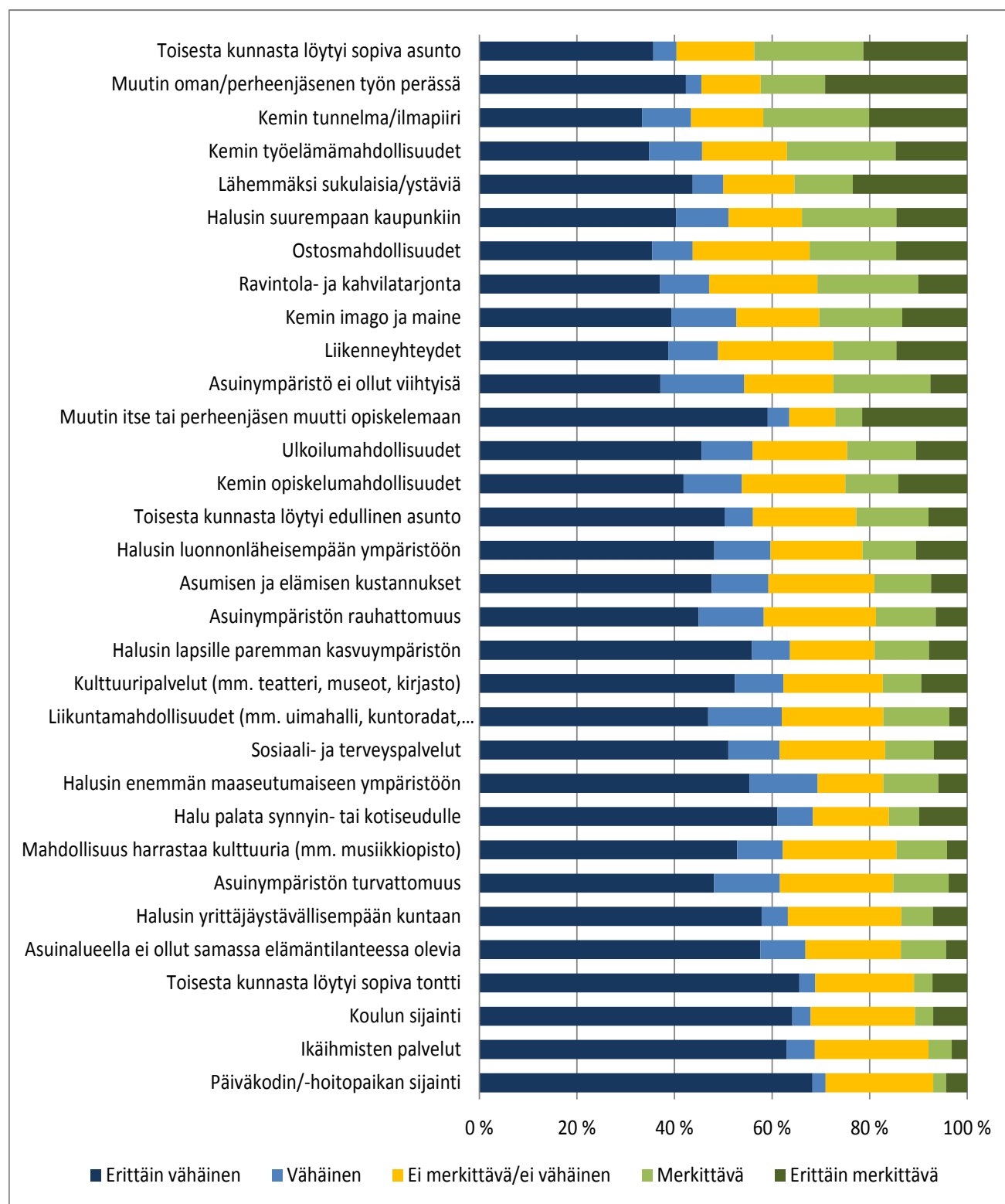
Kaavio 9 Kemistä oman seutukunnan alueelle ja muualle Suomeen muuttaneiden muuton tärkein syy (%)

Muuton pääasiallisen syyn lisäksi lähtömuuttajilta kysyttiin mm. työhön ja opiskeluun, sosiaalisiin verkostoihin, asuinympäristöön, harrastusmahdollisuuksiin, palveluihin ja asumiseen/rakentamiseen liittyvien tekijöiden vaikutusta muuttopäätökseen. Merkittävimmät lähtömuuttoon vaikuttaneet tekijät olivat sopivan asunnon löytyminen toisesta kunnasta, oma tai perheenjäsenen työpaikka, Kemin tunnelma/ilmapiiiri ja Kemin työelämämahdollisuudet (kaavio 10). Lisäksi muutettiin lähemmäs sukulaisia ja ystäviä ja haluttiin suurempaan kaupunkiin, jossa on Kemin tarjontaa paremmat ostosmahdollisuudet sekä ravintola- ja kahvilapalvelut. Kymmenen merkittävimmän työntövoimatekijän joukkoon mahtuivat myös Kemin imago ja maine sekä liikenneyhteydet. Vähiten merkitystä muuttopäätökseen oli päiväkodin tai hoitopaikan sijainnilla, ikäihmisten palveluilla ja koulun sijainnilla.

Vastaajat saivat kirjoittaa myös oman vastauksen muuttopäätökseen vaikuttaneista tekijöistä. Eniten mainintoja (10 kpl) sai Kemin maahanmuuttopolitiikka ja pakolaiset, jotka olivat aiheuttaneet turvallisuuden tunnetta. Kymmenessä lomakkeessa nostettiin merkittäväksi tekijäksi läheiset ihmiset, joiden perässä muutettiin muualle Suomeen. Kolme vastaajaa mainitsi lähtömuuttoon vaikuttaneen Kemin ankean tai ruman katukuvan, kolme vastaajaa kaupungin vahvan vasemmistolaisuuden ja kaksi vastaajaa tehtaiden aiheuttaman hajuhaitan. Yksittäisissä vastauksissa mainittiin mm. kaupungin henkilöstöpolitiikka (sijaisuuksien ketjuttaminen), liialliset panostukset matkailijoihin ja jalkapalloon, liikenneyhteydet Hepolasta keskustaan, ulkoilumahdollisuudet koirien kanssa ja luontoharrastukset.

Kaavio 10 Lähtömuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät Kemissä (% , n=179-193)

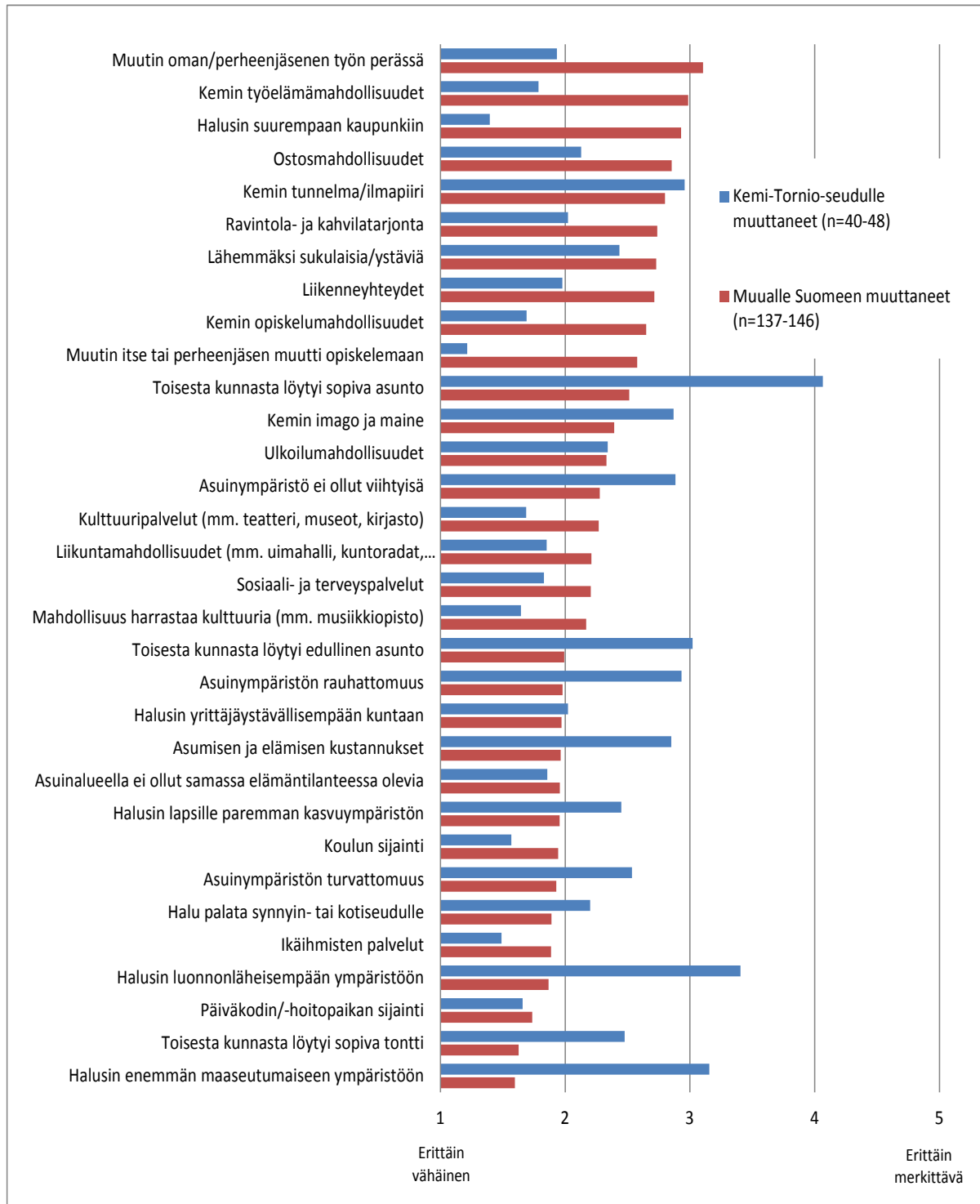
Kemistä Kemi-Tornio-seudulle ja muualle Suomeen muuttaneiden muuttoon vaikuttaneissa tekijöissä havaittiin eroja (kaavio 11). Oman seutukunnan alueelle muuttaneilla muuttopäätökseen vaikutti eniten se, että toisesta kunnasta löytyi

sopiva ja edullinen asunto sekä halu luonnonläheisempään ja maaseutumaisempaan ympäristöön. Lähes puolet Kemi-Tornio-seudulle muuttaneista koki, että asuinympäristö Kemissä ei ollut viihtyisä vaan enemmänkin rauhaton.

Muualle Suomeen muuttaneilla työ oli tärkein muuttopäätökseen vaikuttanut tekijä, jonka jälkeen tuli halu suurempaan kaupunkiin. Kemin ostosmahdollisuuksilla ja ravintola- ja kahvilatarjonnalla oli myös vaikutusta muuttopäätökseen. Kemin tun-

nelma ja ilmapiiri vaikutti muuttopäätökseen sekä oman seutukunnan alueelle että muualle Suomeen muuttaneilla.

Kaavio 11 Kemin oman seutukunnan alueelle ja muualle Suomeen muuttaneiden muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät (keskiarvo)

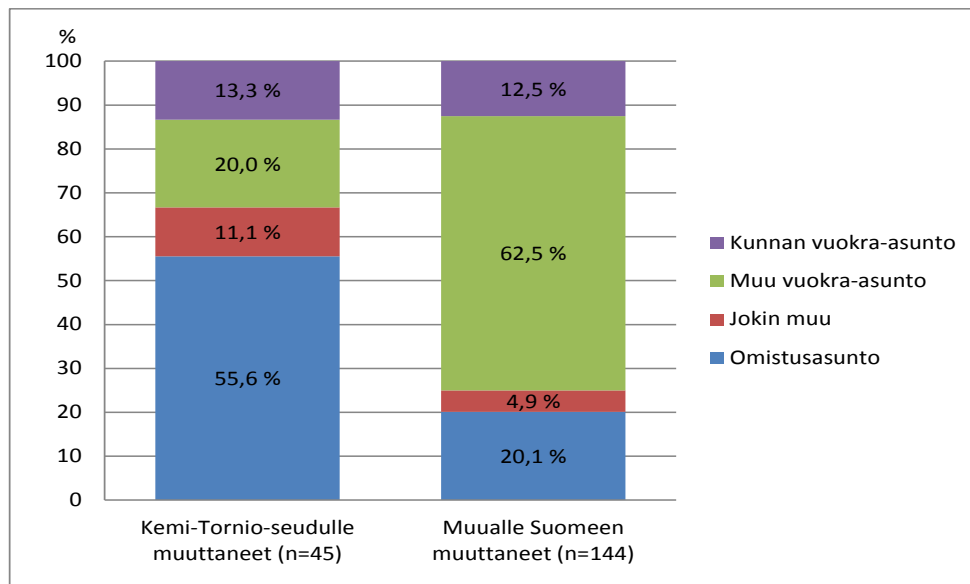
3.4 LÄHTÖMUUTTAJIEN ASUNNON OMISTUSSUHDE JA TALOTYYPI

Kemistä Kemi-Tornio-seudulle muuttaneista yli puolet (56 %) hankki toisesta kunnasta omistus-asunnon, kun muualle Suomeen muuttaneet asuivat muuton jälkeen yleensä vuokra-asunnossa (kaavio 12). Oman seutukunnan alueelle muuttaneista suurin osa asui ennen muuttoa Kemissä vuokra-asunnossa (kaavio 13). Kolmannes oman seutukunnan alueelle muuttaneista oli niitä, jotka

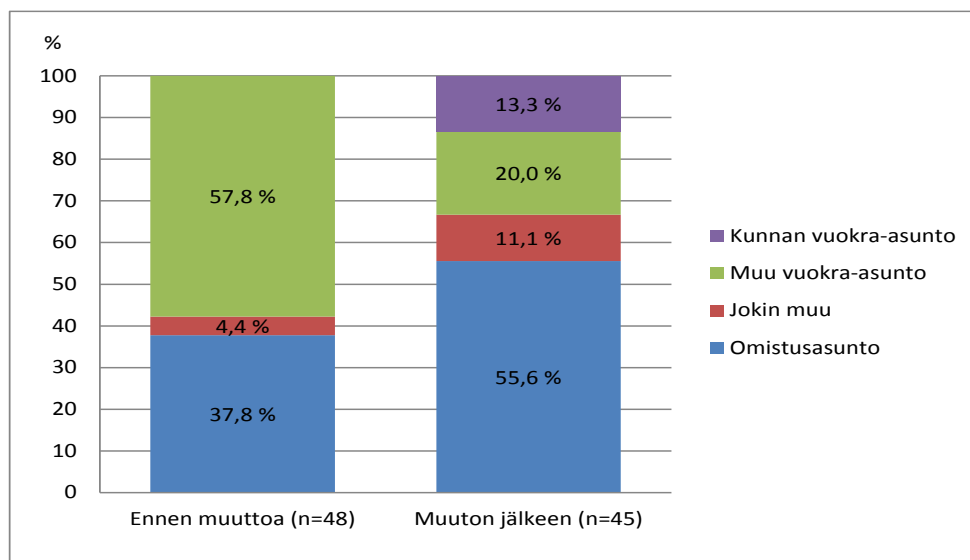
asuivat Kemissä vuokralla ja hankkivat omistus-asunnon lähiseudun kunnasta.

Alle 30-vuotiaista vastaajista, opiskelijoista ja yhden hengen taloudessa asuvista valtaosa asui muuton jälkeen vuokra-asunnossa. Omistusasunnossa asuttiin 50-64-vuotiaiden joukossa useammin kuin muissa ikäryhmissä. Kotitalouksista lapsiperheet asuivat muita useammin omistusasunnossa.

Kaavio 12 Kemistä oman seutukunnan alueelle ja muualle Suomeen muuttaneiden asunnon omistussuhde muuton jälkeen (%)

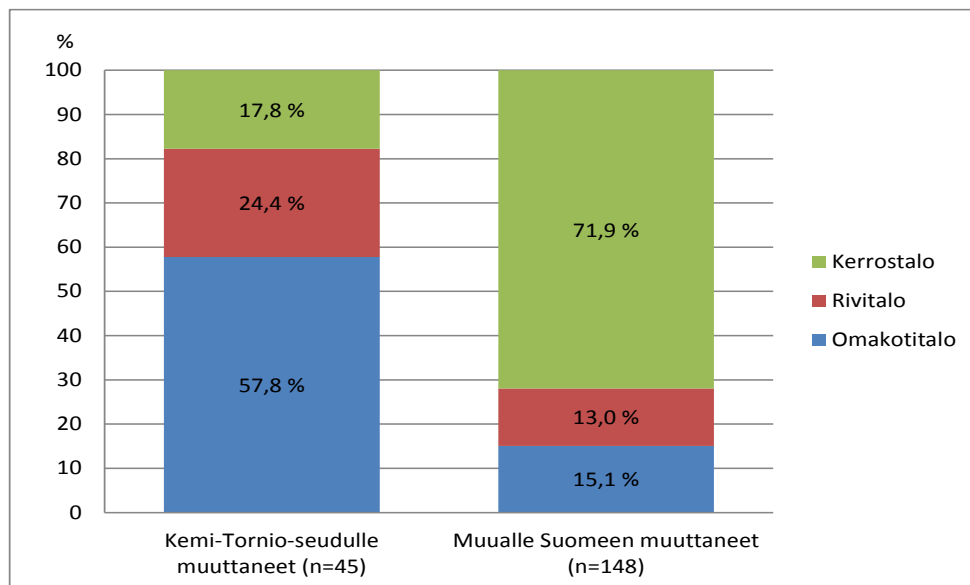
Kaavio 13 Kemistä oman seutukunnan alueelle muuttaneiden asunnon omistussuhde ennen muuttoa ja muuton jälkeen (%)

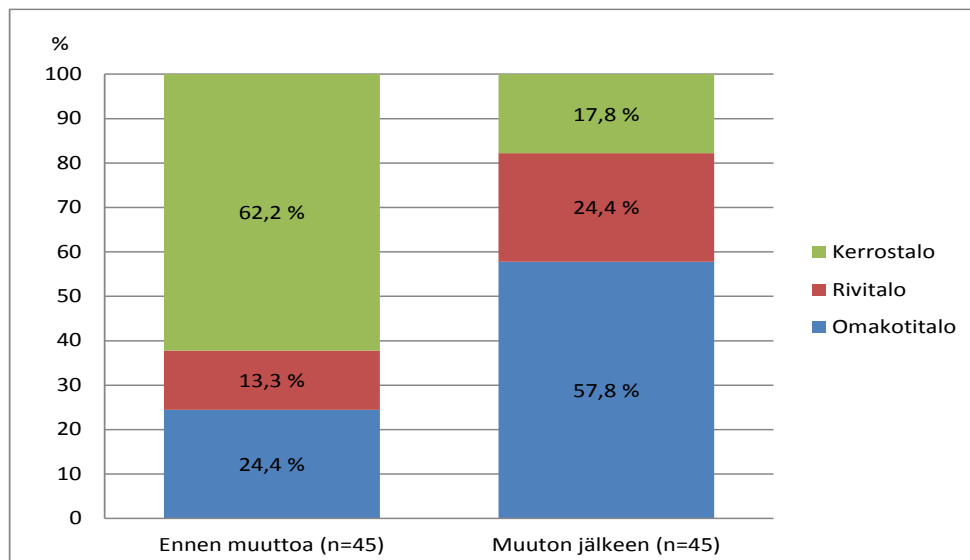
Kemistä Kemi-Tornio-seudulle muuttaneista suurin osa (58 %) asettui muuton jälkeen omakotitaloon, kun muualle Suomeen muutettiin yleensä kerrostaloon (kaavio 14). Kemistä oman seutukunnan alueelle muuttaneista suurin osa asui ennen muuttoa kerrostaloasunnossa (kaavio 15). Reilu kolmannes oman seutukunnan alueelle muuttaneista oli niitä, jotka asuivat Kemissä kerrostalossa ja muuttivat toisessa kunnassa omakotitaloon. Myös rivitaloasujien osuus kasvoi lähiseudun kuntaan muuton jälkeen.

Alle 30-vuotiaista vastaajista ja yhden sekä kahden hengen taloudessa asuvista suurin osa asui muuton jälkeen kerrostaloasunnossa. Omakotitalossa asuttiin 40-49-vuotiaiden joukossa useammin kuin muissa ikäryhmissä. Kotitalouksista lapsiperheet asuivat muita useammin omakotitalossa.

Kaavio 14 Kemistä oman seutukunnan alueelle ja muualle Suomeen muuttaneiden talotyyppi muuton jälkeen (%)

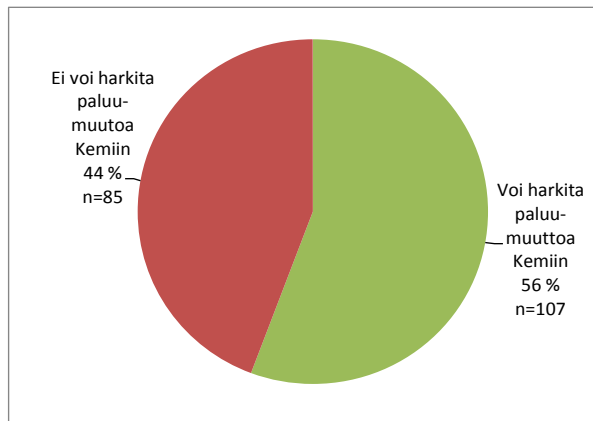
Kaavio 15 Kemistä oman seutukunnan alueelle muuttaneiden talotyyppi ennen muuttoa ja muuton jälkeen (%)

3.5 PALUUMUUTON HARKINTA

Yli puolet (56 %) kyselyyn vastanneista lähtömuuttajista ilmoitti voivansa harkita muuttoa takaisin Kemiin (kaavio 16).

Kaavio 16 Lähtömuuttajien paluumuuton harkinta (% , n=192)

Niiltä, jotka eivät harkinneet paluumuuttoa, kysyttiin syytä siihen, miksi he eivät voineet harkita muuttavansa takaisin Kemiin. Kysymykseen vastanneista lähtömuuttajista 26 % (21/81 vastaajasta) mainitsi työllisyyteen liittyvät seikat syyksi siihen, etteivät voi harkita muuttavansa takaisin Kemiin. Erityisesti Ouluun muuttaneet henkilöt olivat tätä mieltä. Ouluun muuttaneiden vastauksista mainittiin muina syinä vähäiset harrastus- ja opiskelumahdollisuudet:

"Viihdyn paremmin suuremmissa kaupungeissa, joissa on enemmän valinnanvaraa mm. harrastuksiin ja työllisyyteen."

"Koska siellä on erittäin minimaaliset opiskelumahdollisuudet ja työmahdollisuudet. Siellä ei vaan ole elämää, ei edes viihdettä kun kaikki paikat menee kiinni jo kuudelta. Nuorisolta kaikki sisätilat on kiinni. 18-20-vuotiaana ainut paikka, missä on nuori ilmapiiri, on Lapin Tuuli -huoltoasema tai "amisparkki". Vielä kun olin alle 18-vuotias ei ollut mitään paikkaa mihin mennä, kun nuorisotalot ei kiinnostanut. Ongelma oli samankaltainen myös 18 vuotta täyttäneenäkin. Jos halusi kahville kaverin kanssa, ei ollut yhtään semmosta paikkaa auki. Päästiin vaan pyörimään autolla, mikä on kuuluisaa touhua Kemissä, kun muuta ei voi tehdä."

Kemi-Tornion seutukunnan alueelle muuttaneiden vastauksissa ei työllisyysnäkökulmaa mainittu kertaakaan. Kemin rauhattomuus nimettiin kahdessa keminmaalaisen vastauksessa kymmenestä syyksi siihen, että paluumuuttoa Kemiin ei voitu harkita. Keminmaa oli vastaajien mielestä viihtyisämpi ja rauhallisempi paikkakunta kuin Kemi. Keminmaahan ja Tornioon muuttaneiden mielestä Kemissä oli liikaa maahanmuuttajia. Tornioon muuttaneet mainitsivat lisäksi huonot yleisurheilumahdollisuudet ja sen, etteivät yksinkertaisesti viihtyneet. Simoon muuttanut henkilö mainitsi muuttonsa syyksi kaupungin tonttipolitiikan ja talotarjonnan:

"En tässä elämäntilanteessa. Pienet alle kouluikäiset sekä kouluikäiset lapset. Kemissä tontit/tarjolla olevat talot eivät viihtyisillä alueilla + kalliita. Kemi on kotikaupunkini ja minun mielestä kaupungissa ei ole mitään vikaa. Tässä elämäntilanteessa kuitenkin etsimme isompaa taloa, omalla rauhallisella pihalla. Toiveiden mukaista taloa ei Kemistä löytynyt, vaan tarjolla oli isoja ja suosittuja asuinalueita. ja sellaista emme halunneet kuten Nauska, Rova... jossa talot viere vieressä. Tällä kertaa muutossa oli kyse yksinkertaisesti talosta ja tontista, omasta rauhasta. Kun vastaan, en voi harkita muuttavani takaisin, se tarkoittaa nimenomaan tätä elämäntilannetta. Eläkeikäisenä tod. näk. muuttoa harkitsisin. Tällä hetkellä pienten lasten vanhempana on todettava, että Kemissä koulujen tilanne on todella huono. Yksi parhaita asioita tässä kunnan vaihdoksessa oli koulun vaihto. Pois Syväkankaan valtavasta koulu-kompleksista ja vaihto pieneen noin 100 oppilaan kouluun. Opetuksen taso ja kouluympäristö ovat aivan toista luokkaa. Lasten hyvinvointiin ja tulevaisuuteen pitäisi satsata."

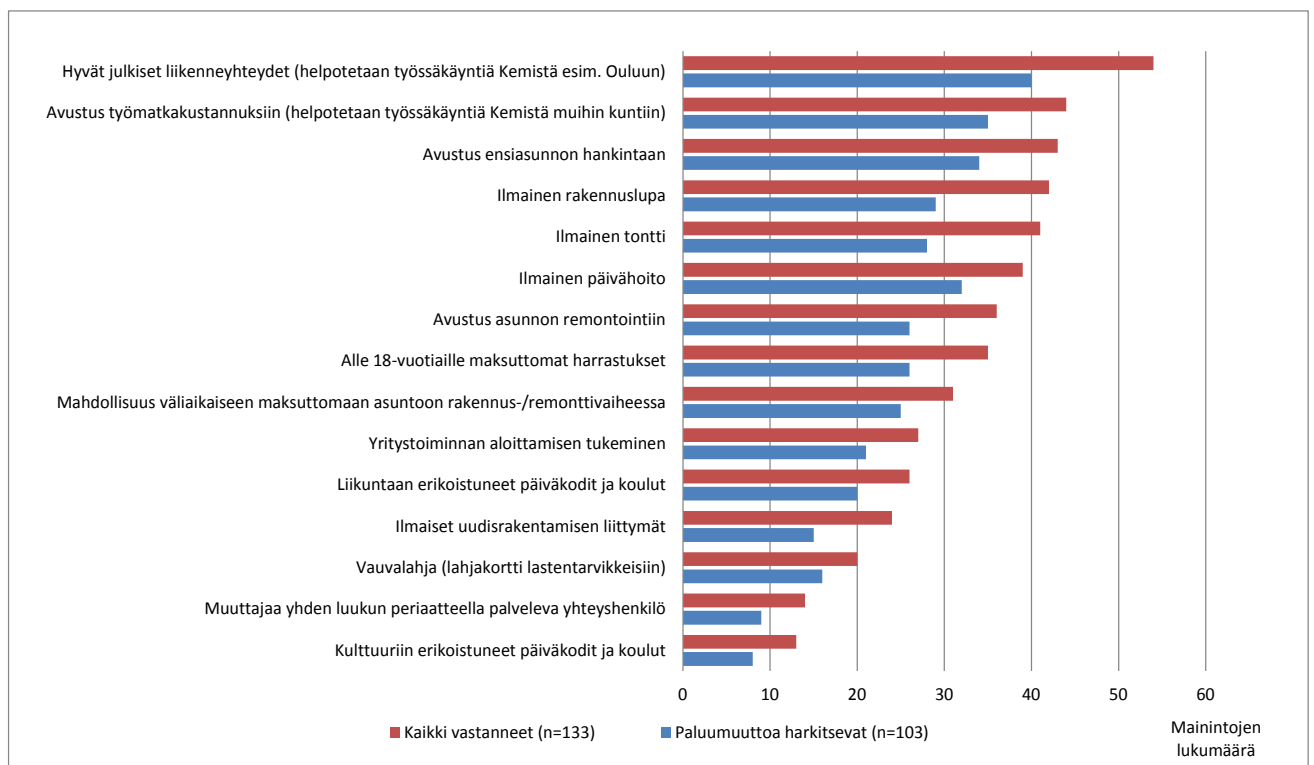
Monet vastaajat olivat muuttaneet pois lasten ja sukulaisten perässä, eikä heillä ollut enää syytä palata. Kemin palvelutarjontaa kuvailtiin heikoksi ja ilmapiiriä ahdistavaksi, huonoksi ja sisäänpäin kääntyneeksi. Neljässä vastauksessa Kemiä kuvattiin kuolevaksi kaupungiksi. Poliittista ilmapiiriä pidettiin huonona ja liian vasemmistolaisena. Ankea tai ruma katukuva mainittiin kolme kertaa ja huono julkinen liikenne/paikkallisliikenne kaksi kertaa.

Yksittäisissä vastauksissa syiksi siihen, että paluumuuttoa Kemiin ei voitu harkita, mainittiin mm. synkkä tunnelma, turvattomuus, kylmyys ja oleamaton kulttuurielämä.

Lähtömuuttajilta tiedusteltiin myös sitä, millaisilla kannustimilla muuttopäätöstä Kemiin voitaisiin edesauttaa. Eniten kannatusta saivat kannustimet, joilla helpotetaan työssäkäyntiä Kemistä muihin

kuntiin: hyvät julkiset liikenneyhteydet ja avustus työmatkakustannuksiin (kaavio 17). Seuraavina tulivat avustus ensiasunnon hankintaan, ilmainen rakennuslupa, ilmainen tontti ja ilmainen päivähoito. Vastaajien itse lisäämistä kannustimista suosituimmiksi nousivat työpaikka (23 mainintaa) ja opiskelupaikka tai nykyistä laajemmat opiskelumahdollisuudet (7 mainintaa).

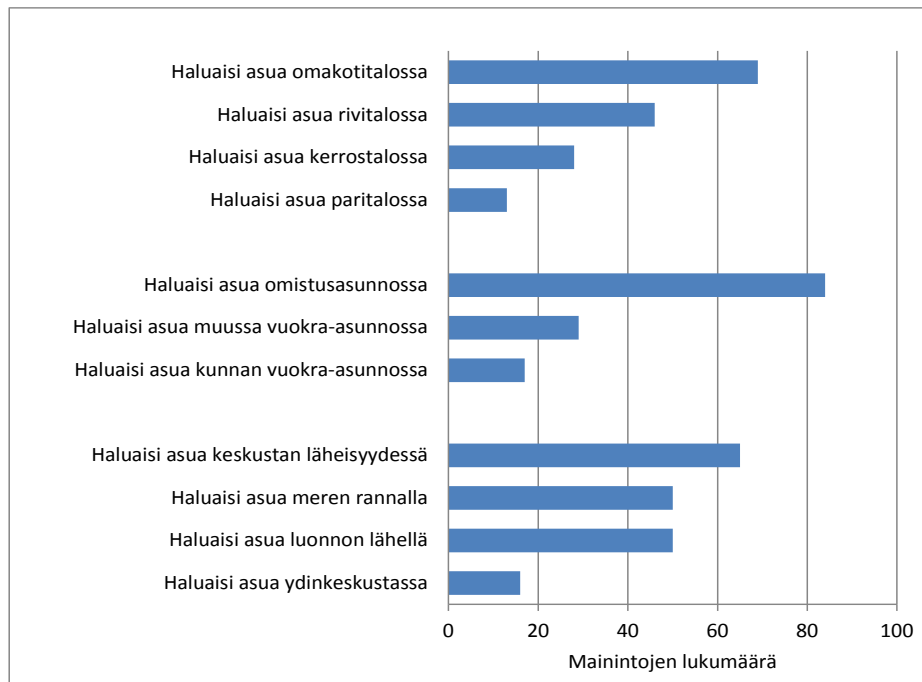
Kaavio 17 Lähtömuuttajien näkemykset paluumuuttoa edesauttavista kannustimista

Paluumuuttoa harkitsevilta lähtömuuttajilta kysyttiin, että miten ja missä he haluaisivat Kemissä asua. Vastaajat halusivat asua omakoti- tai rivitalossa, omistusasunnossa ja keskustan läheisyy-

dessä (kaavio 18). Monet halusivat asua keskustan läheisyydessä meren rannalla tai keskustan läheisyydessä luonnon lähellä.

Kaavio 18 Paluumuuttoa harkitsevien lähtömuuttajien mieluisin asumismuoto ja asuinpaikka Kemissä (n=104-106)

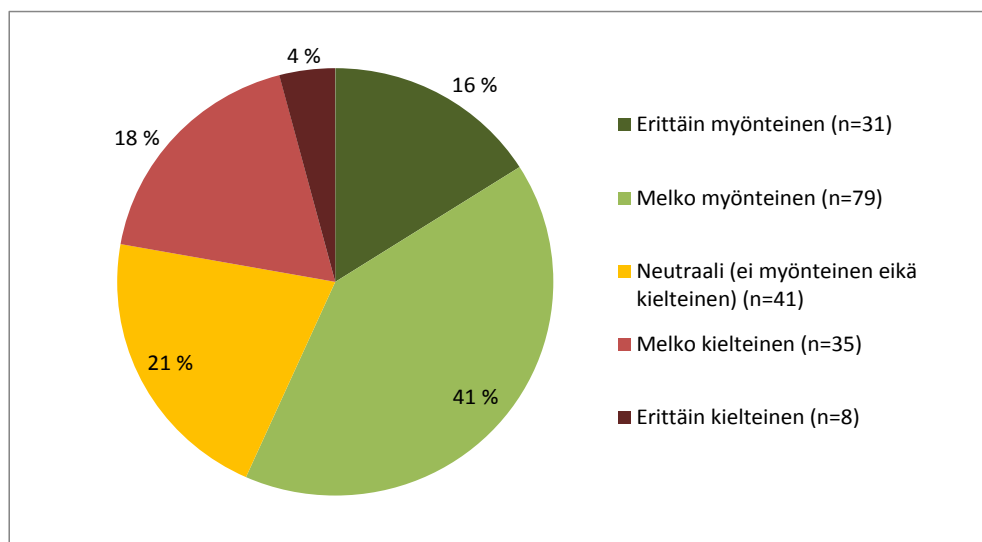

3.6 LÄHTÖMUUTTAJIEN MIELIKUVA KEMISTÄ ASUINYMPÄRISTÖNÄ

Yli puolella (57 %) kyselyyn vastanneista lähtömuuttajista oli myönteinen mielikuva Kemistä asuinympäristönä (kaavio 19). Mielikuva oli neut-

raali 21 prosentilla vastaajista ja negatiivinen 22 prosentilla vastaajista.

Kaavio 19 Lähtömuuttajien mielikuva Kemistä asuinympäristönä (% , n=194)

Lähtömuuttajilta, joilla oli neutraali tai negatiivinen mielikuva Kemistä asuin ympäristönä, kysyttiin, että mitä kaupunki voisi tehdä mielikuvan parantamiseksi. Eniten huomiota saivat kaupungin viihtyisyyteen liittyvät asiat. Kysymykseen vastanneista 22 % (17/76 vastaajasta) kiinnitti huomiota ympäristön hoitamattomaan ilmeeseen. Maahanmuuttajiin ja Soldiers of Odineihin liittyviin asioihin kiinnitti huomionsa 13 % (10/76) vastaajista:

”Tämän päivän odinin soturit tekevät Kemistä negatiivisen ja lapsen kasvattaminen ahdistaa kun saa pelätä alikuluilla vaanivia kaljupäitä.”

”Lopettaa turvapaikanhakijoiden/ maahanmuuttajien haaliminen. Hankkiutua jo tulleistä eroon ghettojen purkamiseksi. Lopettaa narkomaanien hokuttelu korvaushoidolla.”

Ouluun muuttaneista yli puolet (9 vastaajaa) kiinnitti huomiota kaupungin ympäristöön liittyviin asioihin. Vastaajien mielestä kaupungin julkisivua voisi nykyaikaistaa keskustan alueella, hävittää purkukuntoiset rakennukset ja tehdä kaupungista kauniimpi:

”Lisätä kaupungin värikkyttä taiteella. Se huikea muraali keskustan kerrostaloseinässä oikeaan suuntaan. Kemin täytyy panostaa kulttuuritarjontaan. Pienenä kaupunkina sen täytyy tehdä töitä erottuakseen joukosta. Säilyttää vanhoja ihania puutaloja keskustassa ja maalata kaupungin neukutyyliset talot erikoisilla väreillä. Lisätä yhä edelleen yrittäjähenkisyyttä (mielestäni tässä ei olla huonoja).”

Keminmaahan muuttaneiden mielestä Kemi voisi lisätä palvelutarjontaa (esim. vaateliikkeet), tarjota enemmän harrastus- ja vapaa-ajanviihtomahdollisuuksia ja vapauttaa rakentamista kaavoittamattomille tonteille. Keminmaahan muuttaneiden joukossa oli henkilöitä, jotka kokivat Kemissä olevan liikaa maahanmuuttajia, narkomaaneja ja rikoksia. Erään keminmaalaisen mukaan Kemissä on luonnonläheistä tilaa, jota kannattaisi tuoda markkinoinnissa nykyistä enemmän esille:

”Kemin kaupunki markkinoi tällä hetkellä keskustassa olevia asuntoja. Mielestäni Kemissä on paljon hyviä kaupunginosia ja luonnonläheistä tilaa myös lapsiperheille tai omaa rauhaa tarvitseville. Tällaisten tonttien ja asuin ympäristöjen markkinointi on nyt jäänyt keskustan tieltä. Olisi hyvä jos molemmat voisivat olla rinnakkain esillä.”

Rovaniemelle muuttaneet ottivat esille kulttuurikaupungin näivettymisen; Kemissä ei järjestetä enää sarjakuvapäiviä ja elokuvateatteri puuttuu. Koettiin, että palvelut ovat loppuneet:

”Kemi oli viihtyisä 10 vuotta sitten. Kaikki loppuneet palvelut: ravintolat, huoltoasemat, kaupat, tapahtumat jne. Ei puhuta enää kaupungista vaan kuihtuvasta kylästä! Harmaa ja ankea paikka, jossa parasta on moottoritie!”

Kaupunkikeskustan tyhjiin liikehuoneistoihin oli kiinnitetty huomioita ja keskustan elävöittämiseksi ehdotettiin mm. kauppakeskusta.

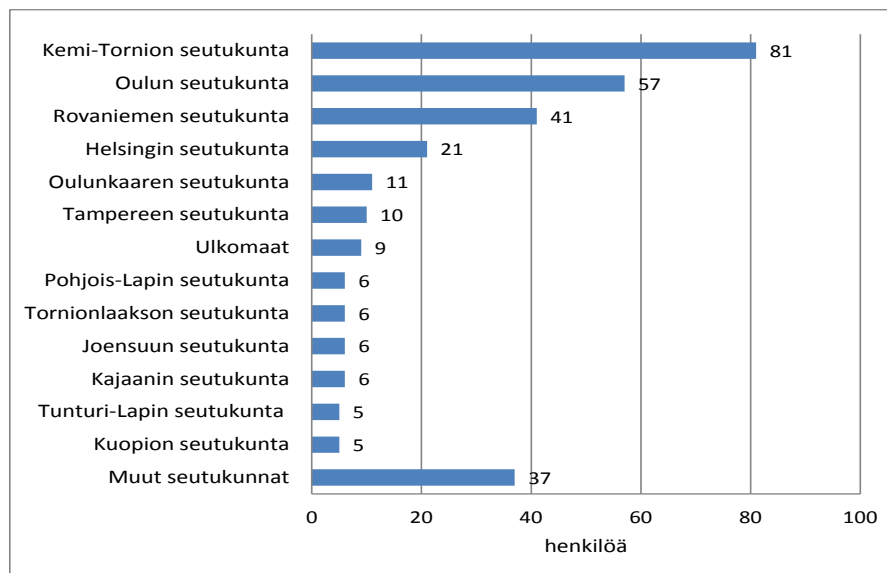
4. KEMI-TORNIO-SEUDUN JA KEMIN TULOMUUTTAJAT

4.1 TULOMUUTTAJIEN LÄHTÖSEUDUT

Kyselyyn vastanneista Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajista 27 % muutti seutukunnan sisältä ja 73 % muualta Suomesta. Kemi-Tornio-seudulle muutettiin eniten Oulun, Rovaniemen ja Helsingin seutukuntien alueelta (kaavio 20). Kunnittain tarkasteltuna muuttajia tuli eniten Oulusta (51 henki-

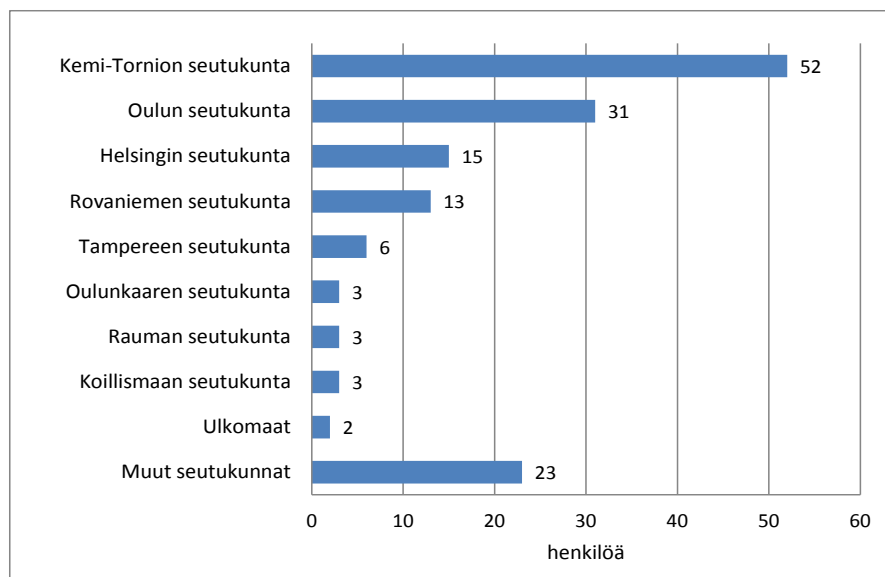
lää), Rovaniemeltä (40 henkilöä) ja Helsingistä (14 henkilöä). Seuraavina olivat Ii ja Haaparanta, joista molemmista muutti kuusi henkilöä, sekä Joensuu ja Tampere, joista molemmista muutti viisi henkilöä. Haaparannalta muutettiin Tornioon.

Kaavio 20 Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien lähtöseudut (n=301)

Kemiin muuttaneista vastaajista 34 % muutti Kemi-Tornion seutukunnan sisältä eli Keminmaasta, Tornionlaakson seutukunnasta, Simosta tai Tervolasta ja 66 % muualta Suomesta. Muualta Suomesta tulomuuttajia tuli eniten Oulun, Rovaniemen, Helsingin ja Tampereen seutukuntien alueelta (kaavio 21). Kunnittain

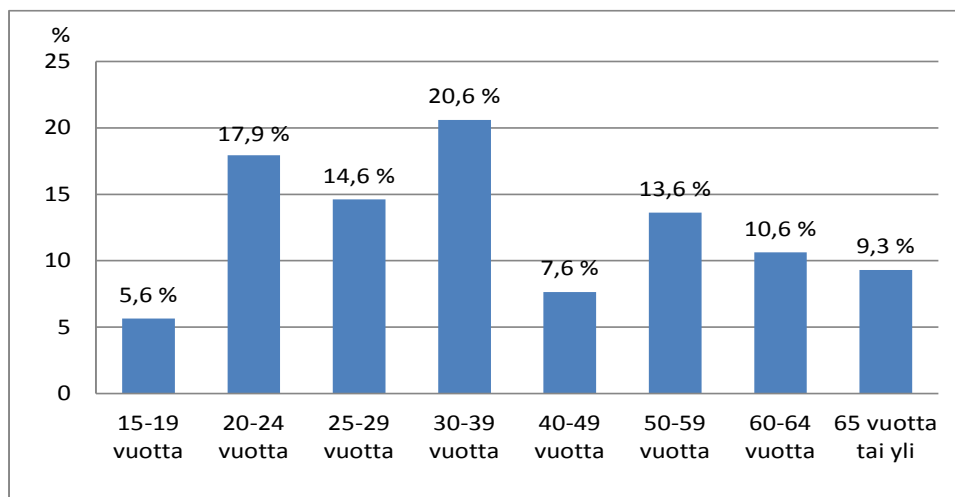
tarkasteltuna Kemiin muutettiin eniten Oulusta (27 henkilöä), Keminmaasta (24 henkilöä), Tornionlaakson seutukunnasta (13 henkilöä), Rovaniemeltä (12 henkilöä), Helsingistä (11 henkilöä) ja Simosta (10 henkilöä). Seuraavina olivat Tervola, Tampere, Ii ja Liminka.

Kaavio 21 Kyselyyn vastanneiden Kemin tulomuuttajien lähtöseudut (n=151)

4.2 TULOMUUTTAJIEN TAUSTATIEDOT

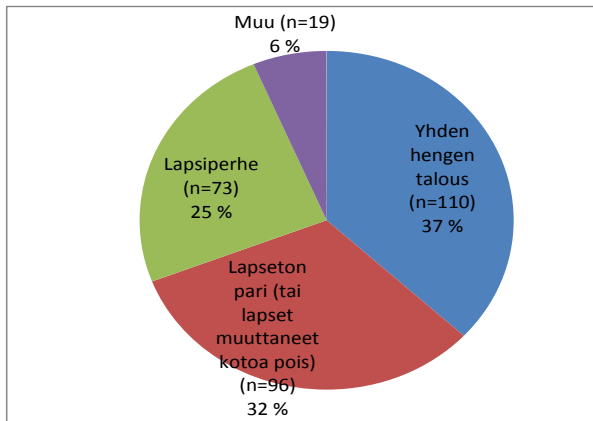
Kyselyyn vastanneista Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajista enemmistö (66 %) oli naisia ja reilu kolmannes (34 %) miehiä. Nuoret ja nuoret aikuiset muuttavat yleensä eniten, mikä näkyi myös vastaajien ikäjakaumassa: Kyselyyn vastanneista tulomuuttajista kolmannes kuului 20-29-vuotiaiden ikäryhmään (kaavio 22). Seuraavaksi eniten kyselyyn vastanneissa tulomuuttajissa oli 30-39-vuotiaita. Yli 65-vuotiaita oli reilu yhdeksän prosenttia vastaajista.

Vastaajan ikäluokan ja lähtöseudun välillä havaittiin yhteyttä: suurin osa 65 vuotta täyttäneistä (89 %) ja 30-39-vuotiaista (86 %) muutti Kemi-Tornio-seudun ulkopuolelta. Seutukunnan sisällä muuttaneiden joukossa oli puolestaan suhteellisesti enemmän 40-64-vuotiaita kuin muualta Suomesta muuttaneiden joukossa.

Kaavio 22 Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien ikäluokat (% n=301)

Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien tyypillisin kotitalous oli yhden hengen talous, jossa asui 37 % kyselyyn vastanneista (kaavio 23). Kahden aikuisen taloudessa asui vajaa kolmannes (32 %) ja lapsiperheessä neljännes (25 %) vastaajista.

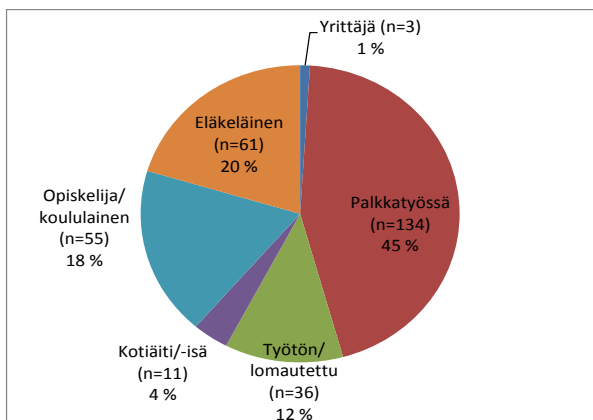
Kaavio 23 Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien kotitaloudet (% , n=298)

Vastaajan nykyisen asuinkunnan ja kotitalouden välillä havaittiin yhteyttä: Keminmaassa ja Simossa tulomuuttajien tyypillisin kotitalous oli lapsiperhe, kun Kemissä ja Torniossa se oli yhden hengen talous. Tervolan tulomuuttajista suurin osa asui kahden aikuisen taloudessa.

Kyselyyn vastanneista Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajista 45 % oli muuton jälkeen palkkatyössä (kaavio 24). Eläkeläisiä oli 20 % vastaajista, opiskelijoita/koululaisia 18 % ja työttömiä/lomautettuja 12 % vastaajista. Tulomuuttajissa oli yrittäjiä vain yksi prosentti.

Kaavio 24 Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien pääasiallinen toiminta (% , n=300)

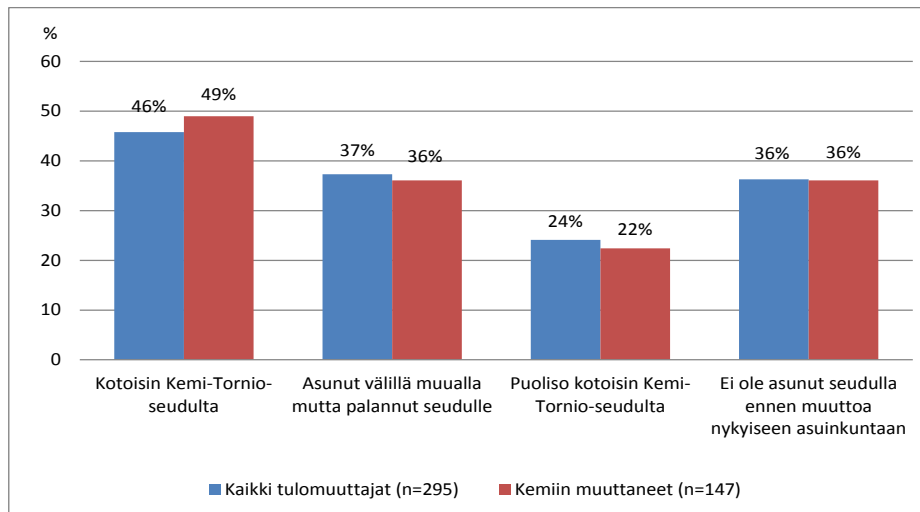

Kemin tulomuuttajista 42 % oli muuton jälkeen työelämässä. Heistä valtaosalla (63 %) työpaikka sijaitsi Kemissä. Seuraavaksi eniten Kemin tulomuuttajat kävivät töissä Keminmaassa, Torniossa ja Oulussa. Kyselyyn vastanneiden Kemin tulomuuttajien työmatkan pituus oli tyypillisesti alle viisi kilometriä (58 %:lla vastaajista). Työmatka ylitti 20 kilometriä 14 prosentilla vastaajista. Kemin tulomuuttajista 21 % oli opiskelijoita. Heistä valtaosa opiskeli Kemissä. Kolmella vastaajalla opiskelupaikan sijaintikunta oli Tornio ja yksittäisillä vastaajilla Oulu ja Helsinki.

Muuttoliikkeen asiantuntijan VTT Timo Aron (2017) määrittelyssä identiteetti- tai sydäntekijät ovat yksi alueen vetovoimaan vaikuttava ulottuvuus. Hän näkee vahvan henkisen siteen syntymä-, koti- ja opiskelupaikkaan suomalaisena erityispiirteenä. Identiteetti-/sydäntekijät vaikuttavat selvästi myös Kemi-Tornio-seudun vetovoimaan, sillä suurin osa tulomuuttajista oli asunut seudulla ennen muuttoa nykyiseen kotikuntaan (kaavio 25). Kemiin muuttaneista peräti 49 % oli kotoisin Kemi-Tornio-seudulta. Vain 36 prosentilla vastaajista ei ollut asumishistoriaa Kemi-Tornio-seudulla.

Kemi-Tornio-seudun ulkopuolelta Kemiin, Keminmaahan, Simoon, Tervolaan ja Tornioon muuttaneista 35 % oli kotoisin Kemi-Tornio-seudulta ja 48 % ilmoitti, että ei ole asunut seudulla aiemmin (n=219). Yli puolet muualta Suomesta muuttaneista vastaajista oli siis paluumuuttajia.

Kaavio 25 Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun ja Kemin tulomuuttajien suhde Kemi-Tornio-seutuun (%)

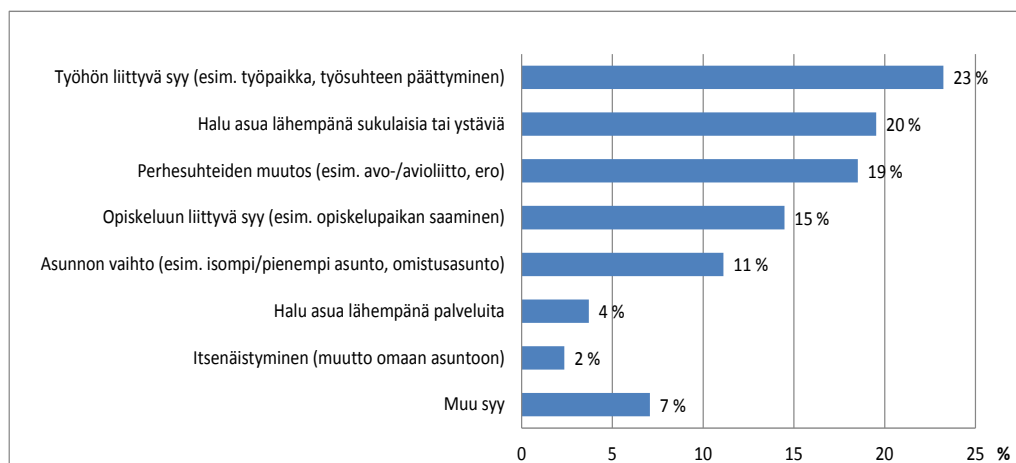

4.3 TULOMUUTTAJIEN MUUTON SYYT

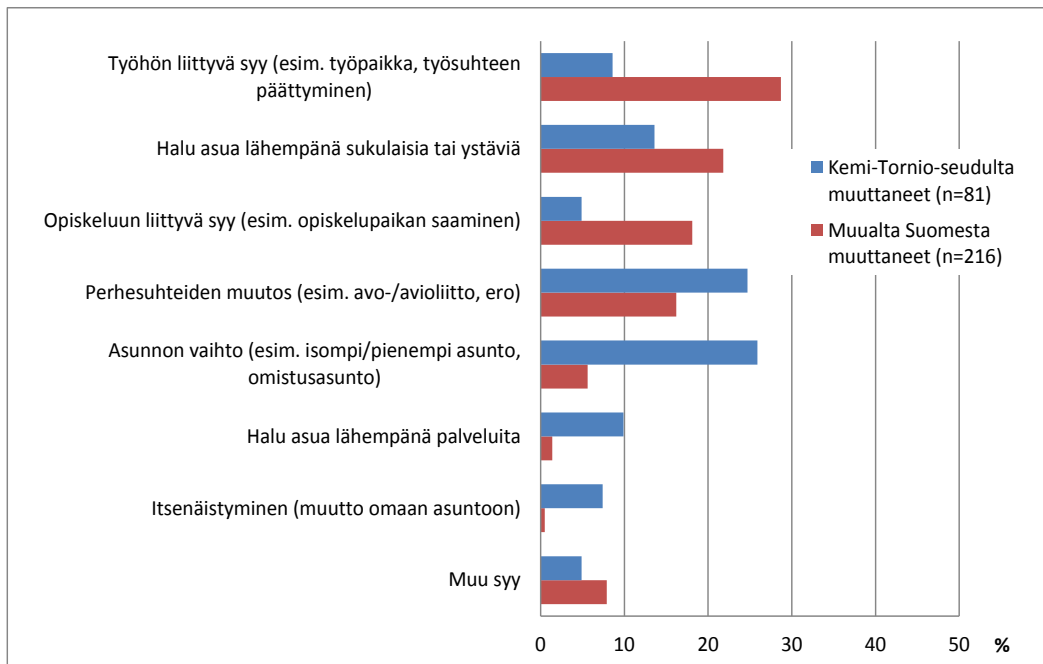
Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajat nimesivät tärkeimmiksi muuton syiksi työhön liittyvät syyt, halun asua lähempänä sukulaisia ja ystäviä sekä perhesuhteiden muutoksen (kaavio 26). Seuraavina tulivat opiskeluun liittyvät syyt, asunnon vaihto ja halu asua lähempänä palveluita. Muissa syissä mainittiin kuusi kertaa paluu kotipaikkaan, juurille tai vanhempia hoitamaan, viisi kertaa maaseudun rauha ja neljä kertaa eläköityminen. Häiritsevät naapurit oli tärkein muuton syy kahdella vastaajalla.

Kemi-Tornio-seudun sisällä muuttaneiden ja seudun ulkopuolelta muuttaneiden muuton tärkeimmät syyt poikkesivat toisistaan (kaavio 27). Oman seutukunnan alueelta muuttaneilla syy oli yleensä asunnon vaihto tai perhesuhteiden muutos, kun muualta Suomesta tultiin Kemi-Tornio-seudulle työhön liittyvän syyn, sukulaisten ja ystävien tai opiskelupaikan takia.

Kaavio 26 Kyselyyn vastanneiden Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien muuton tärkein syy (% , n=297)

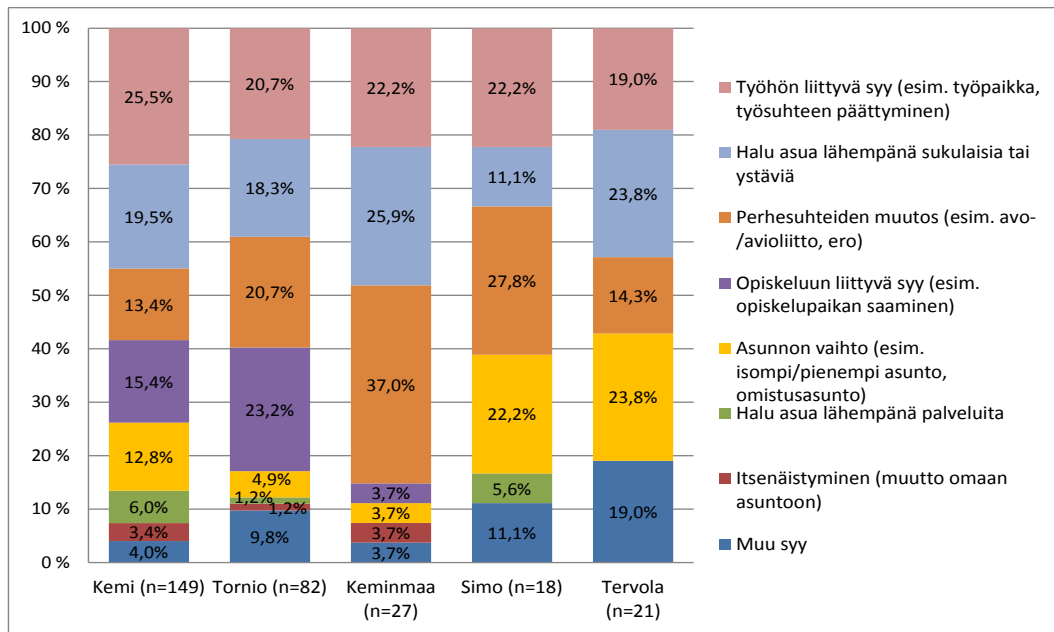
Kaavio 27 Oman seutukunnan alueelta ja muualta Suomesta Kemi-Tornio-seudulle muuttaneiden muuton tärkein syy (%)

Taustamuuttajista sukupuolella, iällä, kotitaloudella, pääasiallisella toiminnalla ja kotikunnalla havaittiin yhteyttä muuton syihin. Naiset nimesivät opiskeluun liittyvän syyn ja perhesuhteiden muutoksen Kemi-Tornio-seudulle muuton tärkeimmäksi syyksi useammin kuin miehet. Miehillä puolestaan asunnon vaihto korostui motiivina naisiin verrattuna. Nuoret (alle 30-vuotiaat) muuttivat opiskelupaikan perässä, kun 65 vuotta täyttäneet ja eläkeläiset halusivat asua lähellä sukulaisia, ystäviä ja palveluita. Työhön liittyvä syy oli tärkein 30-39-vuotiaiden ja 50-64-vuotiaiden ikäluokissa. Opiskelijat/koululaiset muuttivat luonnollisesti muita useammin opiskelupaikan ja palkkatyössäkäyvät työpaikan perässä. Yhden hengen taloudessa asuvat muuttivat tyypillisesti opiskelemaan. Kahden aikuisen taloudessa ja lapsiperheissä asuvilla muuton tärkein syy liittyi useimmiten työhön tai perhesuhteiden muutokseen.

Kemin tulomuuttajat nimesivät työhön liittyvän syyn tärkeimmäksi muuton syyksi hieman useammin kuin muiden kuntien tulomuuttajat (kaavio 28). Tornio veti puolestaan opiskelijoita enemmän kuin muut seudun kunnat. Keminmaassa ja Simossa muuton merkittävin motiivi oli perhesuhteiden muutos. Asunnon vaihtajien osuus korostui Tervolan ja Simon tulomuuttajissa.

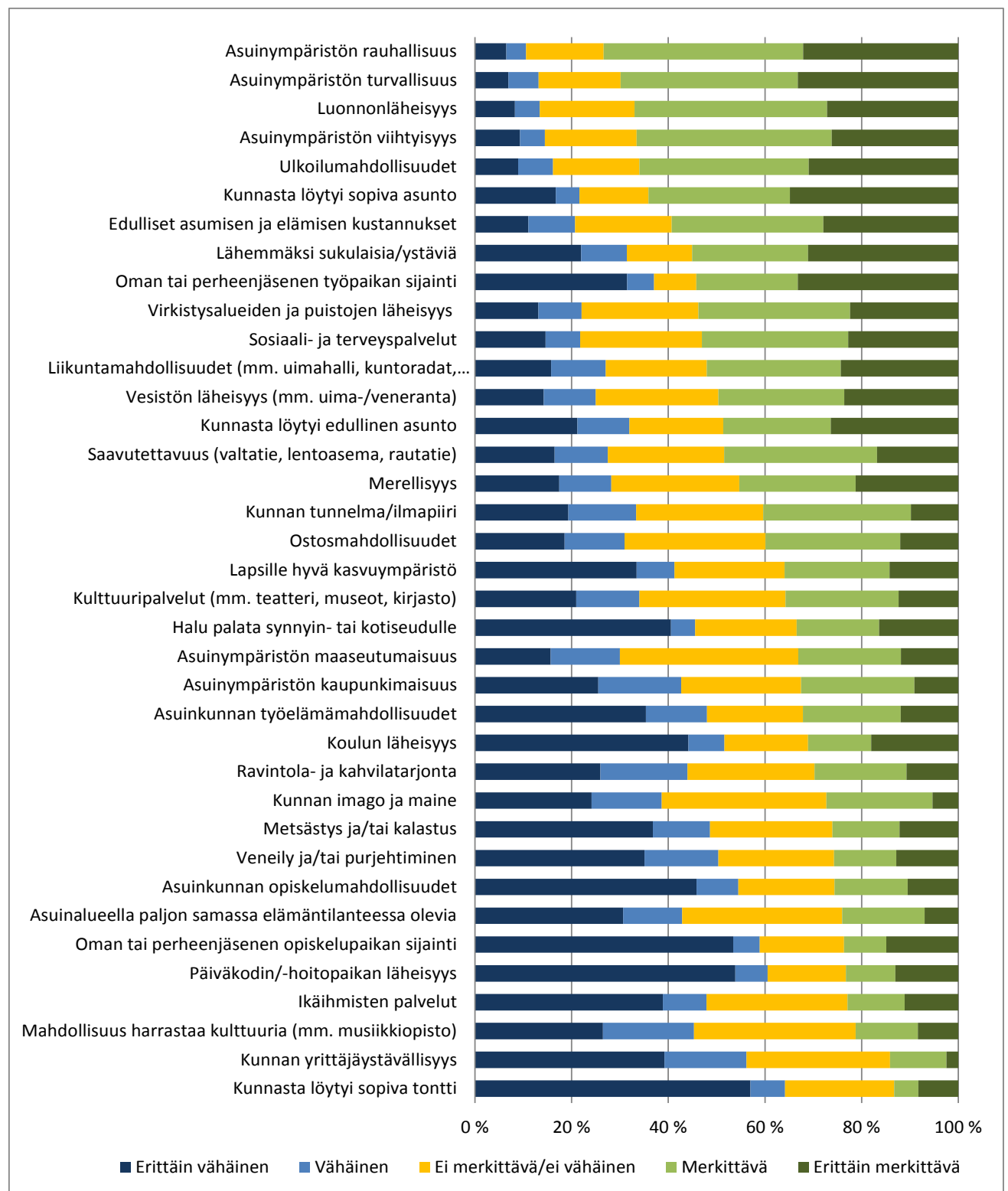
Kaavio 28 Kyselyyn vastanneiden tulomuuttajien muuton tärkein syy Kemi-Tornio-seudun kunnissa (%)

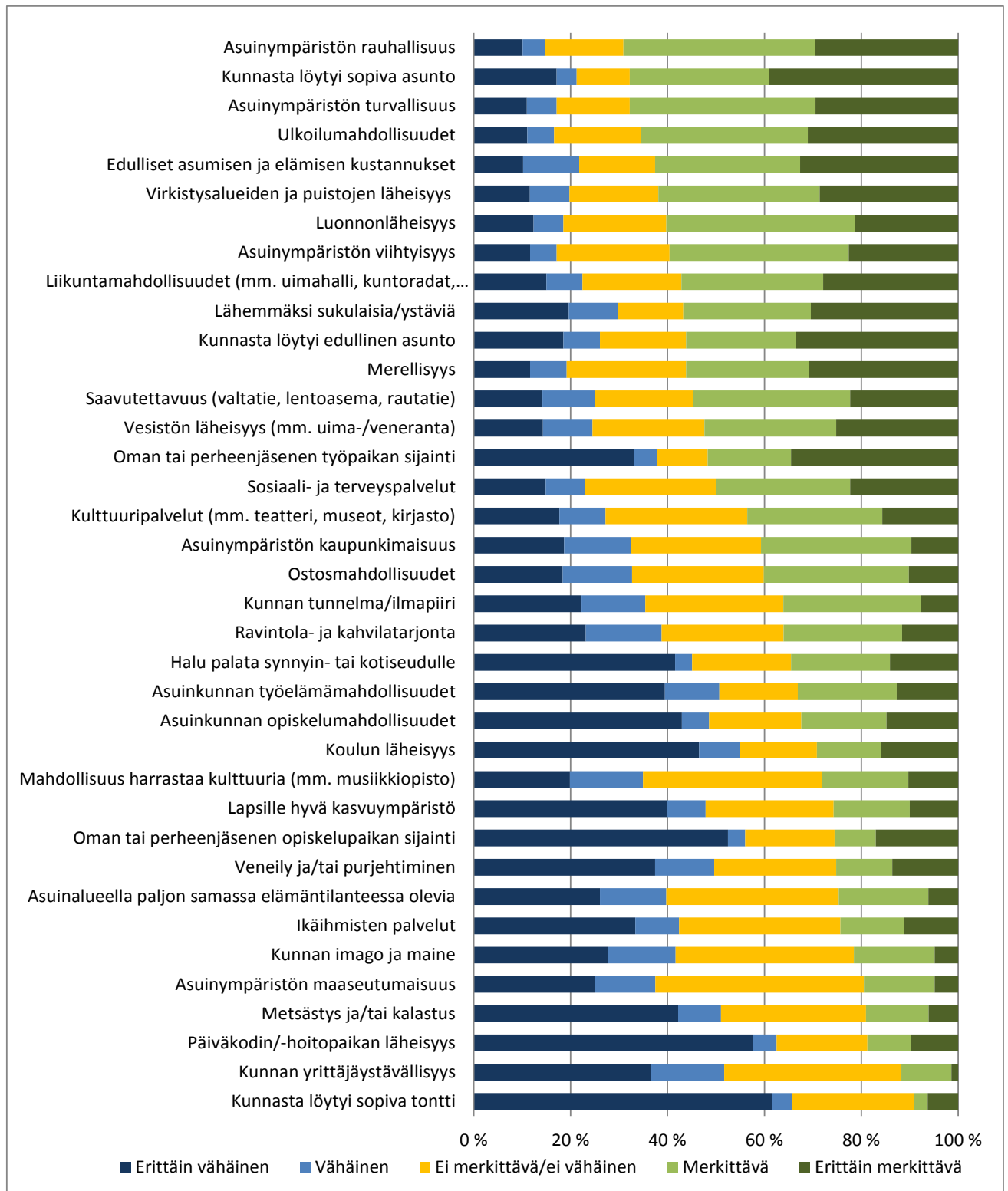
Muuton tärkeimmän syyn lisäksi Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajilta selvitettiin mm. työhön ja opiskeluun, sosiaalisiin verkostoihin, asuin ympäristöön, harrastusmahdollisuuksiin, palveluihin ja asumiseen liittyvien tekijöiden vaikutusta muuttopäätökseen. Merkittävimmät tulomuuttoon vaikuttaneet tekijät olivat asuin ympäristön rauhallisuus, turvallisuus ja viihtyisyys, luonnonläheisyys, ulkoilumahdollisuudet ja sopivan asunnon löytyminen (kaavio 29). Seuraavina tulivat edulliset asumisen ja elämisen kustannukset, sukulaisten/ystävien läheisyys, oman tai perheenjäsenen työpaikan sijainti ja virkistysalueiden ja puistojen läheisyys. Vähiten merkitystä Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajille oli sillä, että kunnasta löytyi sopiva tontti ja kunnan yrittäjäystävällisyydellä.

Kemiin muuttaneiden muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät olivat pitkälti samanlaiset kuin koko Kemi-Tornio-seudulle muuttaneilla (kaavio 30). Yli puolet Kemin tulomuuttajista piti merkittävänä muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä asuin ympäristön rauhallisuutta, turvallisuutta ja viihtyisyyttä, sitä että Kemistä löytyi sopiva ja edullinen asunto, ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksia, virkistysalueiden ja puistojen läheisyyttä, luonnonläheisyyttä, merellisyyttä ja vesistön läheisyyttä sekä saavutettavuutta. Näitä voidaan pitää Kemin vetovoimatekijöinä. Edellisten lisäksi yli puolella tulomuuttajista muuttopäätökseen vaikutti merkittävästi halu lähemmäksi sukulaisia/ystäviä ja oman tai perheenjäsenen työpaikan sijainti.

Kaavio 29 Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät (% , n=275-296)

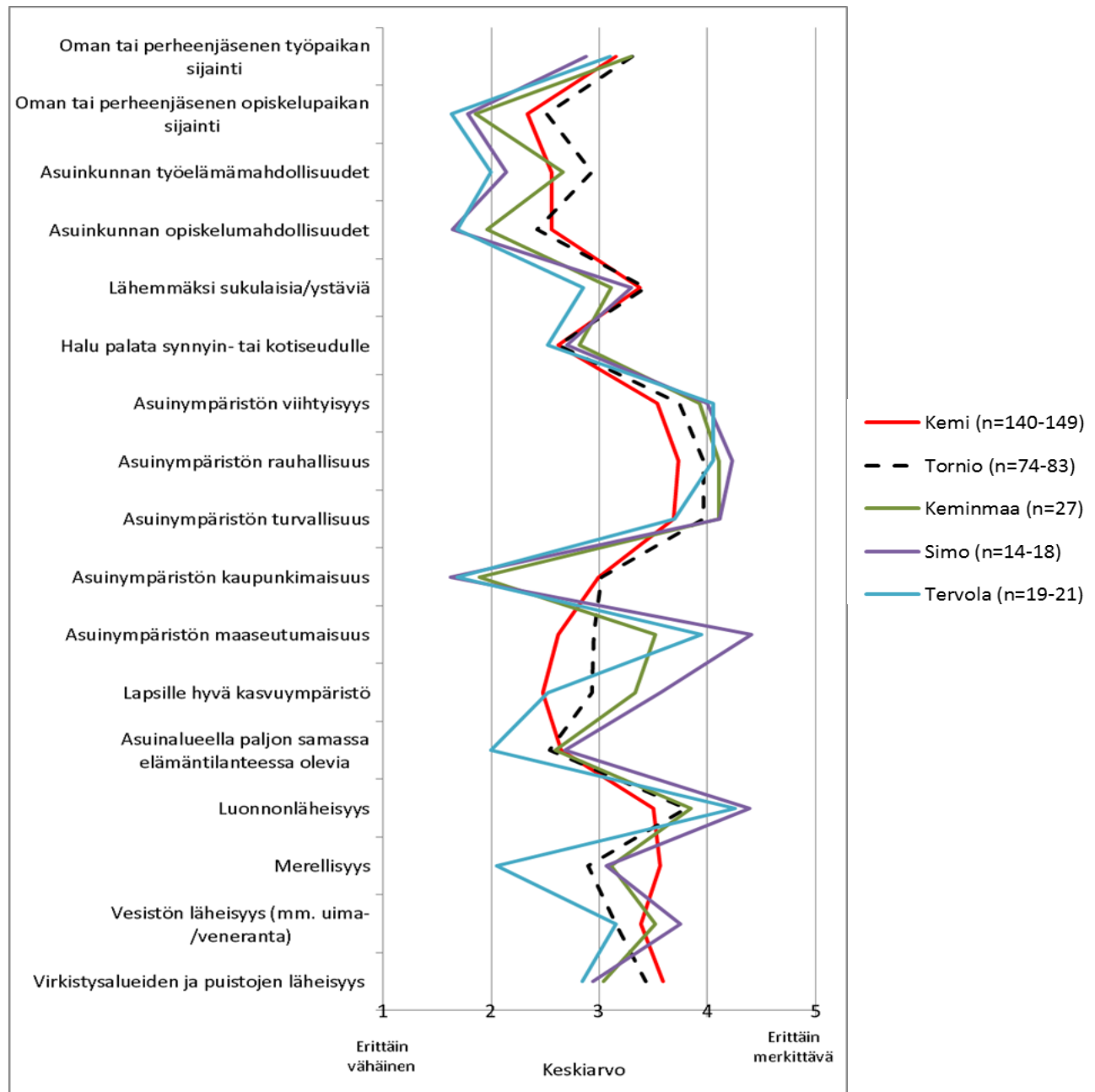
Kaavio 30 Kemin tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät (% , n=140-149)

Kemissä merellisyys ja virkistysalueiden ja puistojen läheisyys näyttäytyi merkittävämpänä vetovomatekijänä kuin muissa seudun kunnissa, kun kuntia vertailtiin muuttopäätökseen vaikuttaneiden asuin ympäristöön liittyvien tekijöiden suhteen (kaavio 31). Sen sijaan asuin ympäristön viihtyisyys, rauhallisuus ja turvallisuus, maaseutumaisuus ja luonnonläheisyys olivat Kemissä hieman vähemmän merkittäviä kuin muissa kunnissa. Maaseutumaisuus ja luonnonläheisyys olivat erityisesti Simon ja Tervolan vetovomatekijöitä.

Kemi-Tornio-seudun kuntien välillä ei havaittu merkittäviä eroja sosiaalisten verkostojen merkityksessä tulomuuttajien muuttopäätökseen. Torniossa työelämämahdollisuudet osoittautuivat hieman merkittävämmäksi muuttopäätökseen vaikuttaneeksi tekijäksi kuin muissa seudun kunnissa. Valtaosa Kemi-Tornio-seudun opiskelupaikoista sijaitsee Kemissä ja Torniossa, joten opiskelupaikan sijainti ja opiskelumahdollisuudet nousivat niissä merkittävämmäksi kuin Keminmaassa, Simossa ja Tervolassa.

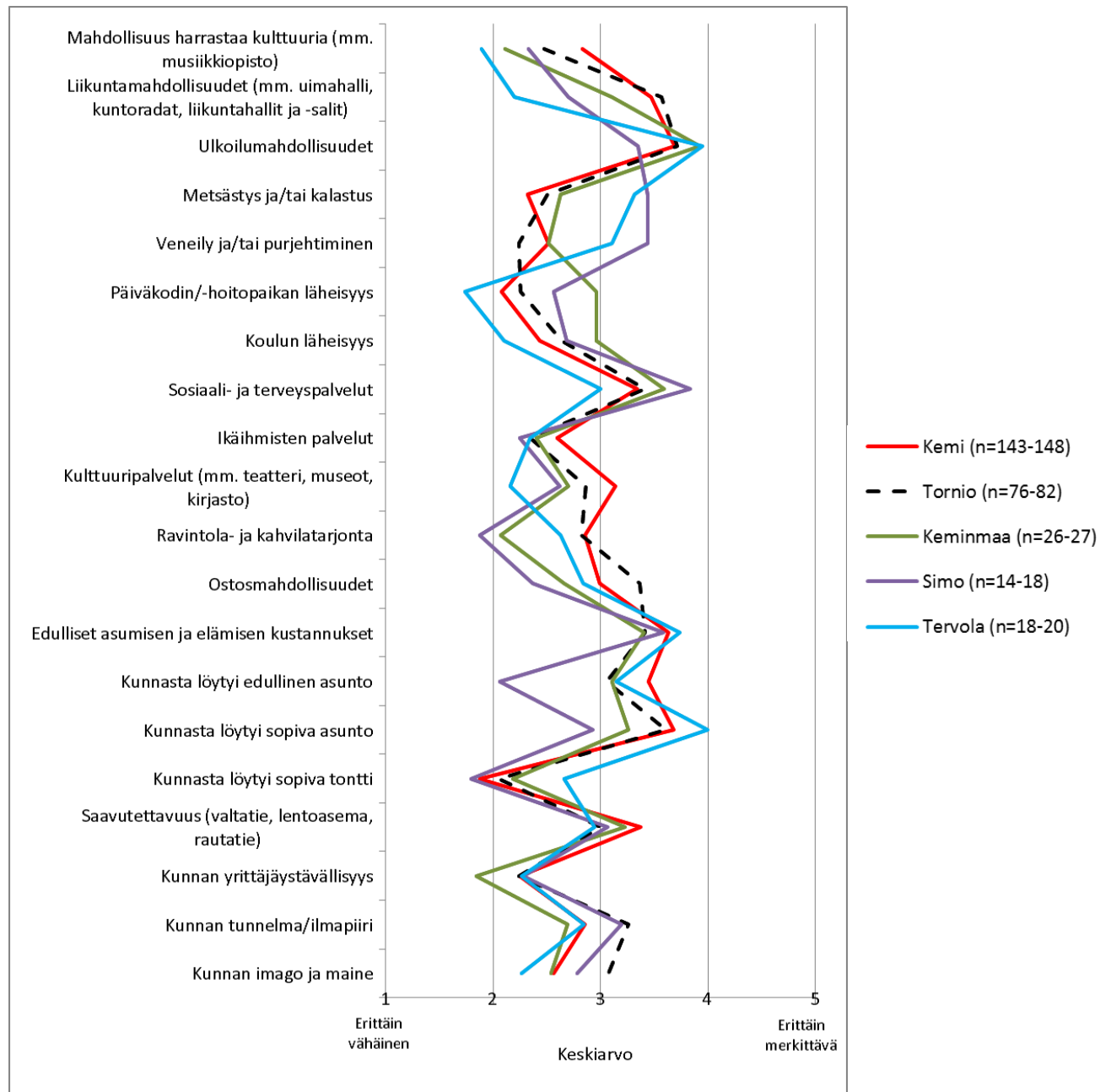
Kaavio 31 Tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät (työ ja opiskelu, sosiaaliset verkostot ja asuin ympäristö) Kemi-Tornio-seudun kunnissa (keskiarvo)

Kemi erottui muista seudun kunnista kulttuuritarjonnan osalta vertailtaessa kuntia tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneiden harrastusmahdollisuuksien ja palvelujen suhteen (kaavio 32). Kemin tulomuuttajat arvioivat mahdollisuuden harrastaa kulttuuria (mm. musiikkiopisto) ja kulttuuripalvelut (mm. teatteri, museot ja kirjasto) merkittävämmäksi tekijäksi kuin muihin kuntiin muuttaneet. Kemissä tulomuuttoon vaikutti muita kuntia enemmän myös se, että kunnasta löytyi

edullinen asunto sekä saavutettavuus, jossa ei kuitenkaan ollut suuria eroja kuntien välillä. Simon ja Tervolan vahvuuksina erottuivat mm. metsästys-, kalastus- ja veneilymahdollisuudet. Torniossa puolestaan ostosmahdollisuudet, tunnelma/ilmapiiiri ja kunnan imago ja maine olivat merkittävämpiä vetovoimatekijöitä kuin muissa seudun kunnissa.

Kaavio 32 Tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät (harrastusmahdollisuudet, palvelut, asuminen/rakentaminen ja muut tekijät) Kemi-Tornio-seudun kunnissa (keskiarvo)

Meri ja luonnonläheisyys nousivat merkittäväksi vetovoimatekijäksi, kun Kemin tulomuuttajilta kysyttiin, että mitä he arvostavat nykyisessä asuinkunnassaan. Peräti 47 % (47/100 vastaajasta) kertoi arvostavansa kaupungin merellisyyttä, sisäsatamaa tai luonnonläheisyyttä.

”Sopivan kokoinen pikkukaupunki hienossa merellisessä ympäristössä.”

”Kemi on mainettaan parempi. Sisäsatama ja meri keskustassa ihanat.”

”Kaikki palvelut on lähellä, mukavia ihmisiä ja kesällä aivan ihana sisäsatama, siellä on mukava viettää aikaa.”

Kemin tulomuuttajat arvostivat meren ja luonnonläheisyyden lisäksi palveluita. Vastaajista 27 % (27/100) mainitsi palvelujen olevan lähellä, riittäviä tai hyviä. Lisäksi vastauksissa nostettiin erikseen esiin sairaalan ja synnytysosaston merkitys, vammaispalvelujen toimivuus ja kulttuuripalvelujen runsaus. Kulttuurikeskus, kirjasto, taidemuseo, kaupunginteatteri ja lasten kulttuuripalvelut saivat tulomuuttajilta kiitosta.

”Sopivan pieni paikka, jossa kuitenkin on kaikki tarvittavat palvelut.”

Lisäksi arvostettiin Kemin rauhallisuutta ja harrastusmahdollisuuksia. Rauhan mainitsi 18 % (18/100) vastaajista ja liikunta-, urheilu-, ulkoilu- tai harrastusmahdollisuudet myös 18 % vastaajista.

”Rauhallisuutta ja miten näppärästi arkiset asiat hoituvat.”

”Kaikki lähellä. Pinta-alaltaan pieni kaupunki. Hyvät harrastus- ja ulkoilumahdollisuudet. Matkailuun satsataan.”

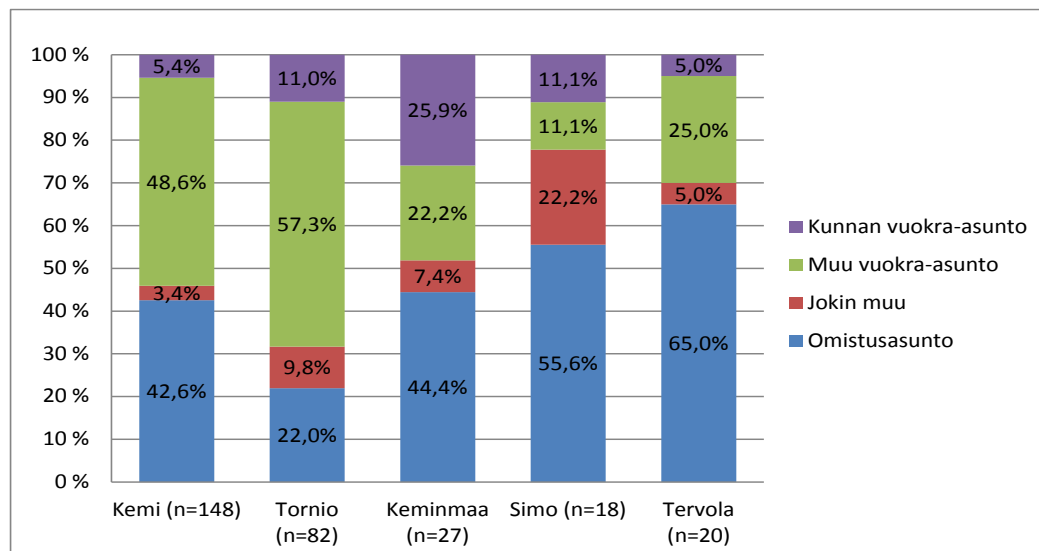
Kuusi prosenttia vastaajista (6/100) ilmoitti arvostavansa Kemissä edullista asumista (vuokrataso ja asuntojen hinnat) ja kuusi prosenttia vastaajista mukavia ja ystävällisiä ihmisiä.

4.4 TULOMUUTTAJIEN ASUNNON OMISTUSSUHDE JA TALOTYYPPI

Kemin ja Tornion tulomuuttajista yli puolet asui muuton jälkeen vuokra-asunnossa, kun Simoon, Tervolaan ja Keminmaahan muuttaneet hankkivat useammin omistusasunnon (kaavio 33).

Alle 30-vuotiaista, opiskelevista ja yhden hengen taloudessa asuvista Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajista valtaosa asui muuton jälkeen vuokra-asunnossa. Vastaavasti yli 40-vuotiaista tulomuuttajista suurin osa muutti omistusasuntoon. Hieman yli puolet lapsiperheissä asuvista tulomuuttajista asui muuton jälkeen omistusasunnossa.

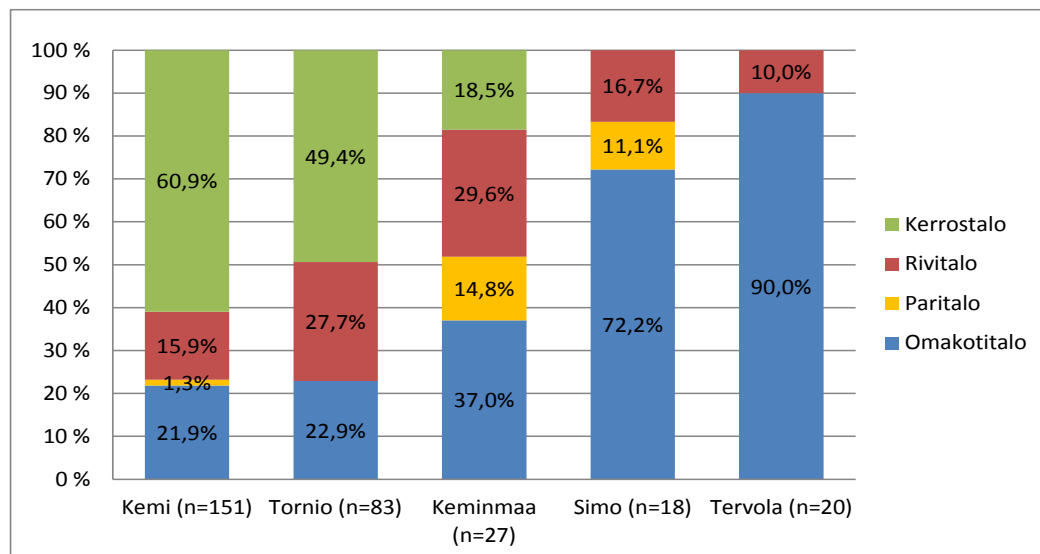
Kaavio 33 Tulomuuttajien asunnon omistussuhde muuton jälkeen Kemi-Tornio-seudun kunnissa (%)

Kemin tulomuuttajista yli puolet ja Tornion tulomuuttajista lähes puolet asui muuton jälkeen kerrostaloasunnossa, kun valtaosa Keminmaahan, Simoon ja Tervolaan muuttaneista asettui omakotitaloon (kaavio 34). Rivitaloon muutti lähes 30 % Keminmaan ja Tornion tulomuuttajista.

Suurin osa alle 30-vuotiaista, opiskelevista ja yhden hengen taloudessa asuvista Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajista asui muuton jälkeen kerrostaloasunnossa. Omakotitalo oli 40-49-vuotiaiden ja lapsiperheissä asuvien tulomuuttajien keskuudessa yleisin talotyyppi, kun yli 65-vuotiaat ja eläkeläiset muuttivat useimmiten kerrostaloon.

Kaavio 34 Tulomuuttajien talotyyppi muuton jälkeen Kemi-Tornio-seudun kunnissa (%)

4.5 TOISEN ASUINKUNNAN HARKINTA JA NYKYISEN ASUINKUNNAN SUOSITTELU

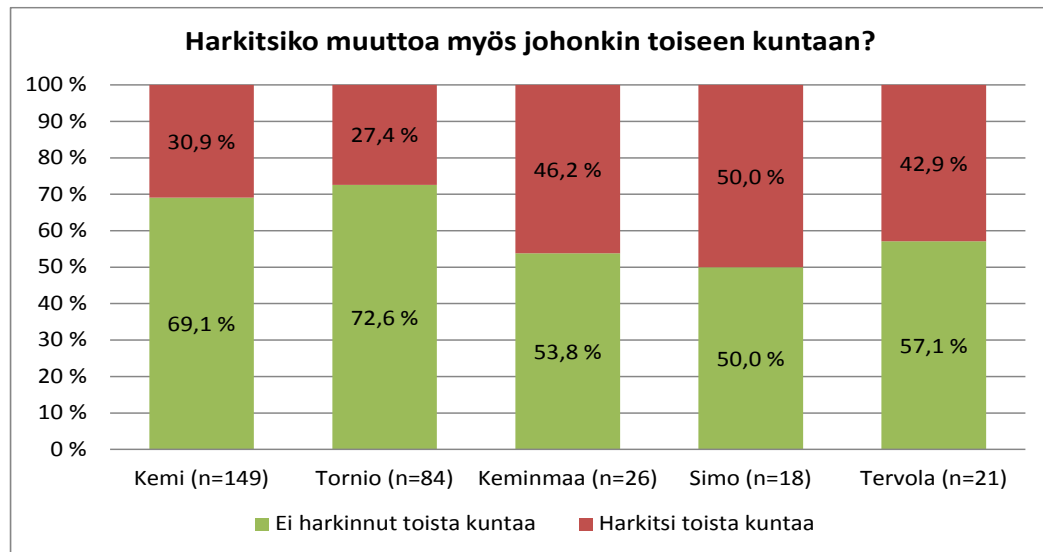
Tornion tulomuuttajien joukossa oli vähiten niitä, jotka harkitsivat muuttoa myös johonkin toiseen kuntaan muuttopäätöstä tehdessään (kaavio 35). Simossa heitä oli puolestaan eniten: Simon tulomuuttajista puolet harkitsi muuttoa myös johonkin toiseen kuntaan. Kemin tulomuuttajista toista kuntaa harkitsi 31 %.

Kemiin muuttaneet harkitsivat eniten muuttoa Ouluun (9 % vastaajista), Tornioon (7 %), Rovaniemelle (4 %), Keminmaahan (3 %) ja Kuopioon (2 %). Erään Kemin tulomuuttajan harkinnassa olivat:

"Tornio, Oulu. Nämä kunnat ovat elinvoimaisia ja tunnelma niissä iloisempi. Palvelut paremmat."

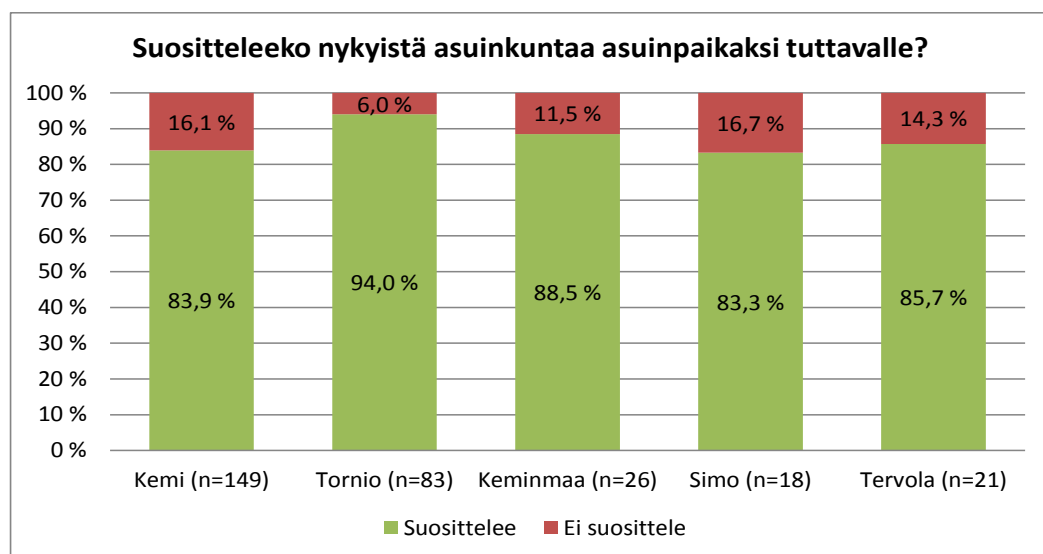
Keminmaahan muuttaneista jopa 27 % ja Simoon muuttaneista 17 % oli harkinnut muuttoa Kemiin. Tervolan tulomuuttajista 10 % ilmoitti harkinnensa asuinkunnaksi myös Kemiä. Tornion tulomuuttajissa vastaava osuus oli vain viisi prosenttia.

Kaikkien Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien joukossa lapsiperheissä asuvat, kotiäidit/-isät ja opiskelijat harkitsivat muita useammin muuttoa myös johonkin toiseen kuntaan. Valtaosa kahden aikuisen taloudessa asuvista, eläkkeellä olevista ja yli 50-vuotiaista vastaajista sen sijaan ei harkinnut toista asuinkuntaa.

Kaavio 35 Tulomuuttajien toisen asuinkunnan harkinta muuttopäätöstä tehtäessä Kemi-Tornio-seudun kunnissa (%)

Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajat olivat varsin tyytyväisiä uuteen asuinkuntaansa, sillä valtaosa vastaajista ilmoitti voivansa suositella nykyistä asuinkuntaansa asuinpaikaksi tuttavalle (kaavio 36). Kaikkein tyytyväisimpiä olivat Tornioon muuttaneet. Simon ja Kemin tulomuuttajien joukossa oli puolestaan eniten niitä, jotka eivät aikoneet suositella kuntaa tuttavalleen.

Vastaajan kotitaloudella havaittiin yhteyttä suositelualttiuteen kaikkien Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien joukossa: Kahden aikuisen taloudessa asuvat olivat valmiita suosittelemaan asuinkuntaansa asuinpaikaksi tuttavalle useammin kuin yhden hengen taloudessa tai lapsiperheessä asuvat.

Kaavio 36 Tulomuuttajien nykyisen asuinkunnan suosittelu asuinpaikaksi tuttavalle Kemi-Tornio-seudun kunnissa (%)

Yhteensä 20 Kemin tulomuuttajaa ilmoitti syyn, miksi he eivät voineet suositella nykyistä asuinkuntaansa asuinpaikaksi tuttavalle. Suurin osa, 55 % (12/20 vastaajasta) kysymykseen vastanneista mainitsi palvelujen vähäisyyden tai puuttumisen syyksi siihen, ettei suosittele Kemiä:

"Puutteita palveluissa, jotka kuuluvat kaupunkeihin. Mm. leffateatteri, vaatekauppoja."

"Mielestäni kaupunki on hiljainen eikä oikein ole tapahtumia."

"Nuorelle ei ole muuta erikoisempaa tarjontaa kuin juomapaikat ja halvat vuokrat."

Vastaajista 20 % (4/20) mainitsi työllisyyteen liittyvät seikat syyksi siihen, etteivät suosittele Kemiä asuinpaikaksi tuttaville:

"En usko, että monikaan tuttavistani viihtyisi tai työllistyisi täällä."

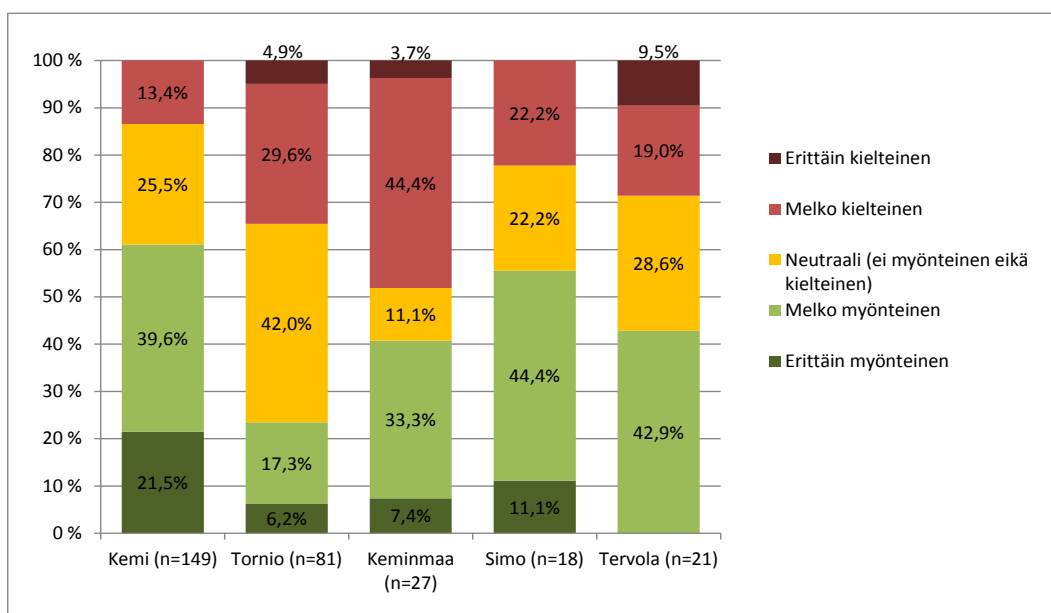
Kahden vastaajan mielestä Kemissä asuu liian paljon päihdeongelmaisia ja kahdella vastaajalla katu-kuva/kiinteistöjen huono kunto olivat syynä siihen, ettei Kemiä suositella. Yksittäisten vastaajien kokemuksia oli, että Kemissä on liian korkea veroäyri ja liikaa maahanmuuttajia ja Kemi on väkivaltainen ja tylsä kaupunki.

4.6 TULOMUUTTAJIEN MIELIKUVA KEMISTÄ ASUINYMPÄRISTÖNÄ

Kemin tulomuuttajilla oli myönteisempi mielikuva Kemistä asuinympäristönä kuin muihin seudun kuntiin muuttaneilla (kaavio 37). Kemiin muuttaneista 61 prosentilla mielikuva uudesta asuinkunnasta oli melko tai erittäin myönteinen. Yksikään Kemiin muuttanut ei suhtautunut kaupunkiin erittäin kielteisesti. Kaikkein kriittisimpiä Kemiä koh-

taan olivat Keminmaan tulomuuttajat, joista lähes puolella oli kielteinen mielikuva Kemistä asuinympäristönä. Torniossa yleisin mielikuva Kemistä oli neutraali, mutta negatiivisten mielikuvien osuus oli suurempi kuin positiivisten.

Kaavio 37 Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajien mielikuva Kemistä asuinympäristönä (%)

Kemi-Tornio-seudun sisällä muuttaneista 64 % suhtautui myönteisesti Kemiin asuinympäristönä, kun seudun ulkopuolelta tulleilla yleisin mielikuva oli neutraali. Eläkeläisillä ja yli 50-vuotiailla vastajilla oli kaikkein myönteisin mielikuva Kemistä, kun kriittisimpiä olivat 20-39-vuotiaat, kotiäidit ja -isät sekä työttömät tai lomautetut.

Tulomuuttajilta, joilla oli neutraali tai negatiivinen mielikuva Kemistä asuinympäristönä, kysyttiin, että mitä kaupunki voisi tehdä mielikuvan parantamiseksi. Koko Kemi-Tornio-seudulle muuttaneilta saatiin yhteensä 110 vastausta. Eniten tulomuuttajat kiinnittivät huomiota kaupunkikuvaan, ympäristön siisteyteen ja viihtyisyyteen. Näitä vastauksia oli 40/110 eli 36 %. Vastauksissa mainittiin esimerkiksi rumat ja ränsistyneet rakennukset, tyhjät liiketilat ja viheralueiden hoitamattomuus:

"Keskustassa epäsiistejä röttelöitä, jotka pilaavat kaupunkikuvan. Ko. rakennukset pitäisi purkaa."

"Vaikka mielikuvani on melko myönteinen, voisi kaupunki parantaa muutamassa asiassa: Viheralueiden hoito (keskusta-alue siistiytyisi, kun pahimpia pöheikköjä siivottaisiin/kaadettaisiin). Kaupunki on myös kovin harmaa. Lisäväriä rakennuksiin. Muraalit hieno juttu!"

Palvelujen laatuun ja määrään kiinnitti huomiota 31 % (34/110) vastaajista. Toivottiin mm. lisää ostosmahdollisuuksia, elokuvateatteria, tapahtumia, konsertteja sekä julkisen liikenteen ja terveyspalvelujen saatavuuden parantamista. Lisäksi ehdotettiin opiskelumahdollisuuksien lisäämistä, millä houkuteltaisiin nuoria asukkaita. Nuorille toivottiin myös työpaikkoja, toimintaa ja ajanviettopaikkoja.

"Kaupunkiin voisi saada lisää palveluita, sekä tehdä asuinympäristöstä nuorille sopivamman. Esimerkiksi kahviloiden/ muiden palveluiden aukiolojen laajentaminen ym."

"Palvelut kuntoon, rötisköt kuntoon (rakennukset keskusta), leikkipuistot kuntoon (kaksikin puistoa olisi jo hyvä, mallia voisi ottaa Rauman leikkipuistoista), kesällä enemmän ojien ja puistojen kunnossapitoa (ei näytä niin aavekaupungilta). Kyllä Kemissä potentiaalia on kunhan ei annettaisi periksi."

"Mielestäni Kemiin tarvittaisiin nuorille enemmän tekemistä ja mielekkyyttä, etteivät muuta heti muualle opiskelemaan (esim. kauppakeskus). Lapsiperheitä enemmän ja tietenkin jollain keinoin työpaikkoja. Niin moni lähtee etelään."

Viidennessä (22/110) tähän kysymykseen vastanneista tulomuuttajista kiinnitti huomiota päihdeongelmiin tai rikollisiin. Työttömyyden vähentämisen tai työpaikkojen lisäämisen mainitsi 9 % (10/110) vastaajista.

"Työttömiä ja juoppoja/ huumeidenkäyttäjiä on paljon. Juopottelu kiellettäisiin Citymarketin edessä ja yleisillä paikoilla. Huono imago turisteille, kun käyvät Alkossa ja näkevät ensimmäisenä suomalaisia juoppoja."

"En osaa sanoa. Kielteinen kuva johtuu siitä, että kymmeniä vuosia on hoettu sitä, että Kemissä asuu rosvot ja nistit."

"Ilma haisee, sille ei voi mitään. Tuntuu, että siellä liikkuu Tornioon verrattuna enemmän hämähäporukkaa, huumeet yms. rikokset uutisissa, kerrostalot rumia, keskusta tyhjä, vakitöitä saisi olla nuorille enemmän. Jatkuvat sijaisuudet ajavat tämän alueen tulevaisuuden lapsiperheet pois Ouluun yms."

Yksittäisinä ehdotuksina kysymykseen siitä, mitä Kemin kaupunki voisi tehdä mielikuvan parantamiseksi, saatiin esimerkiksi yrittäjyyteen kannustaminen, yhteistyö ympäristökuntien kanssa, merellisuuden kehittäminen ja hyödyntäminen harastusmahdollisuuksissa sekä synnytysten pitäminen Kemissä. Lisäksi kaupungin toivottiin jatkavan positiivista markkinointia ja mainostavan meren läheisyyttä.

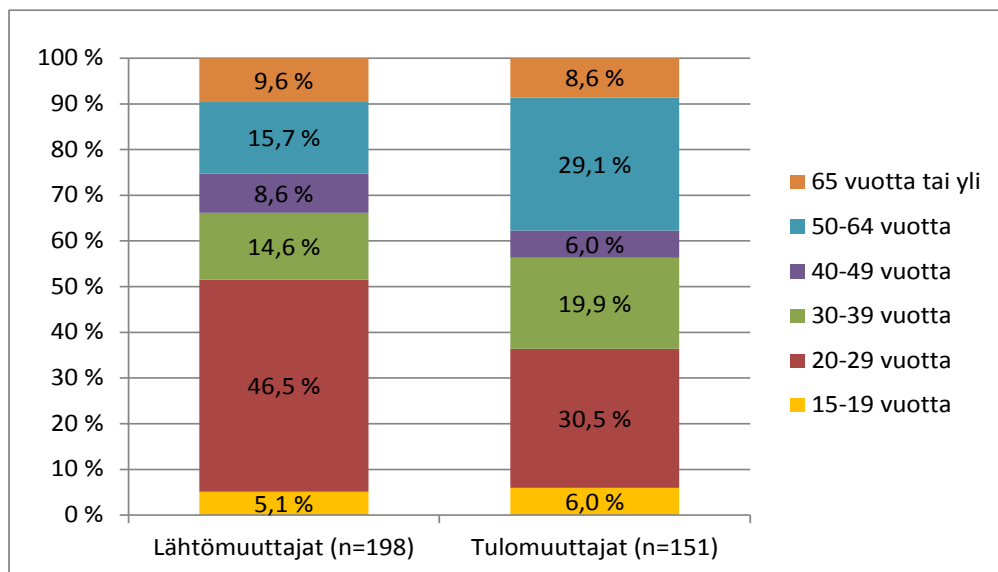
"Kemi on jo alkanut virkistyä. Satsannut meren rantaan/maisemaan. Teatteri on hieno juttu."

5. KEMIN LÄHTÖ- JA TULOMUUTTAJIEN VERTAILU

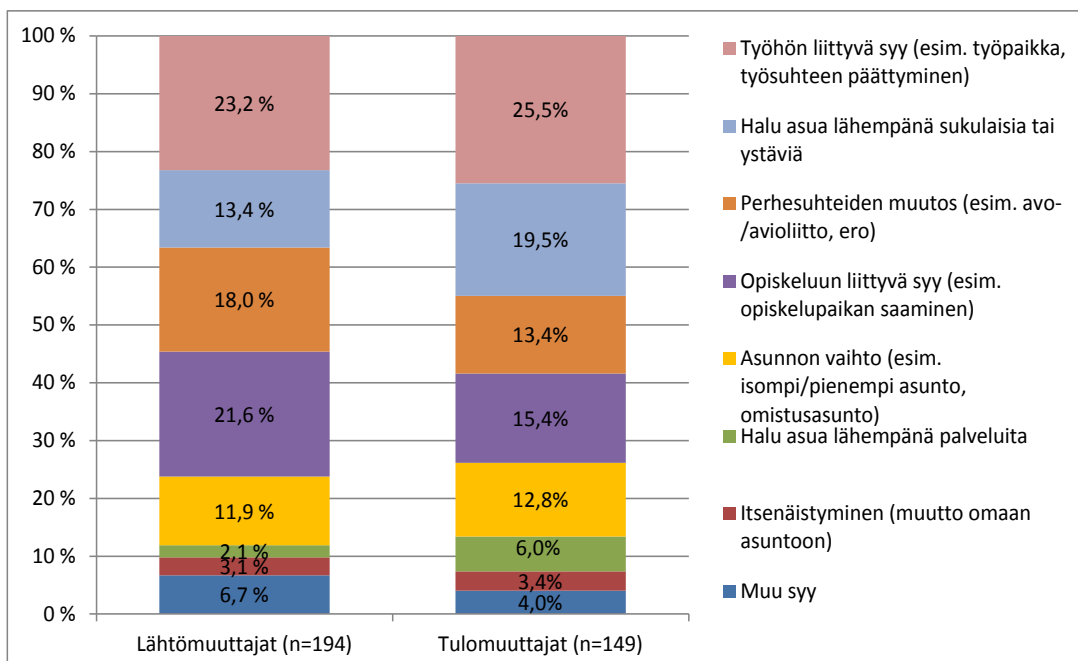
Kyselyyn vastanneiden Kemin lähtömuuttajien joukossa oli enemmän nuoria (20-29-vuotiaita) kuin tulomuuttajissa (kaavio 38). Nuoret lähtivät Kemistä tyypillisesti opiskelemaan. Opiskeluun liittyvä syy olikin lähtömuuttajilla useammin muuton tärkein syy kuin tulomuuttajilla (kaavio 39). Kemin tulomuuttajien joukossa oli puolestaan enemmän

50-64-vuotiaita kuin lähtömuuttajien joukossa. Halu asua lähempänä sukulaisia tai ystäviä oli tulomuuttajilla merkittävämpi motiivi kuin lähtömuuttajilla. Yli 50-vuotiailla tulomuuttajilla halu asua lähempänä sukulaisia tai ystäviä oli tärkein syy muuttaa Kemiin.

Kaavio 38 Kemin lähtö- ja tulomuuttajien ikäluokat (%)

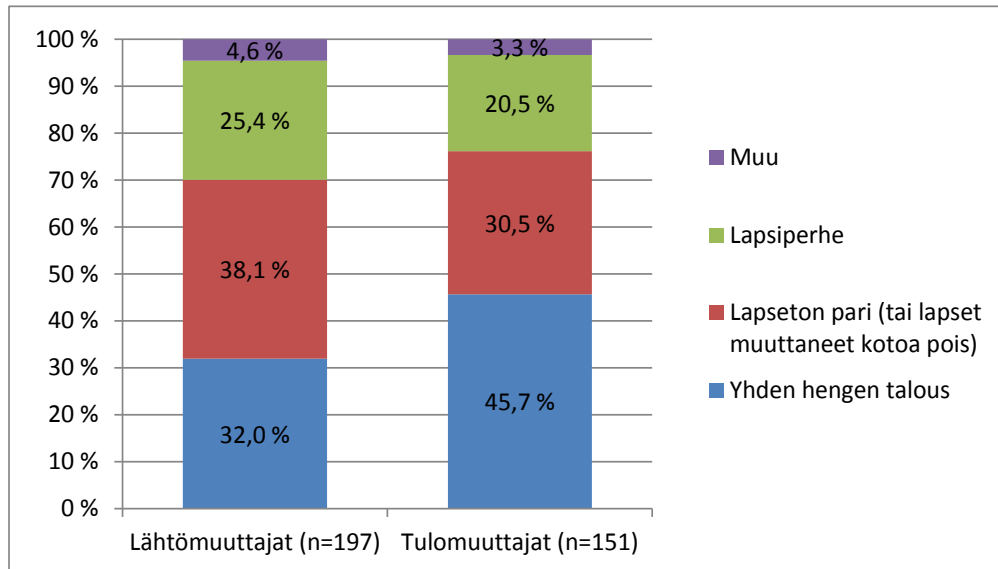
Kaavio 39 Kemin lähtö- ja tulomuuttajien muuton tärkein syy (%)

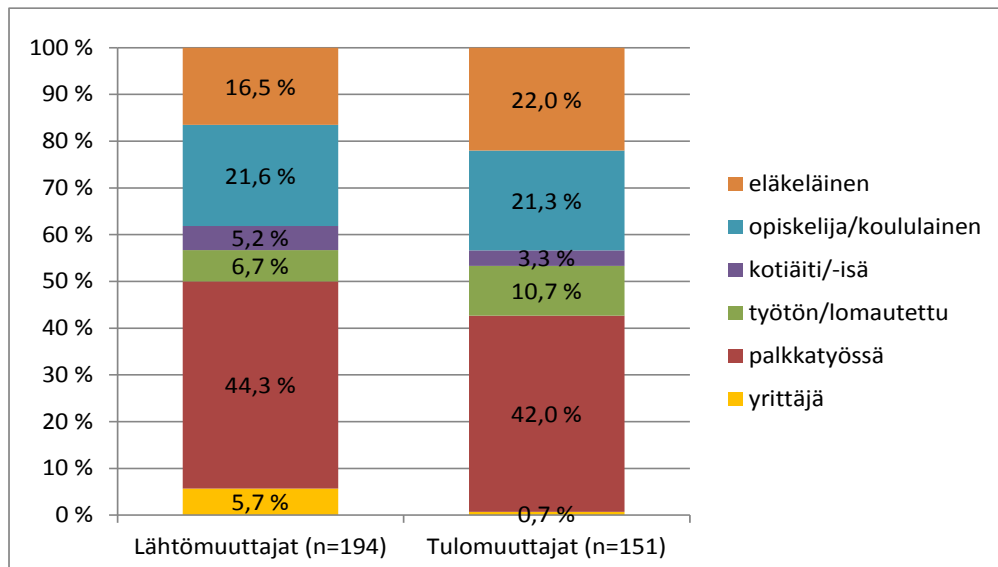
Kemin tulomuuttajat asuivat useammin yhden hengen taloudessa kuin lähtömuuttajat, joiden joukossa kahden hengen talous ja lapsiperhe oli yleisempi kotitalouden muoto (kaavio 40). Kyselyyn vastaan-

neiden tulomuuttajien joukossa oli enemmän eläkeläisiä ja työttömiä ja vähemmän yrittäjiä ja palkkatyössäkäyviä kuin lähtömuuttajissa (kaavio 41).

Kaavio 40 Kemin lähtö- ja tulomuuttajien kotitaloudet (%)

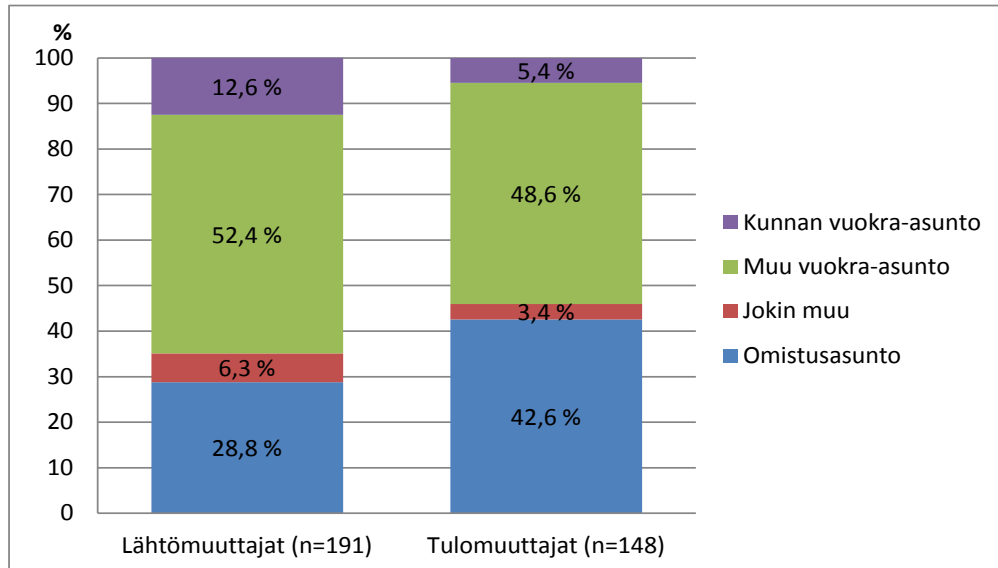
Kaavio 41 Kemin lähtö- ja tulomuuttajien pääasiallinen toiminta (%)

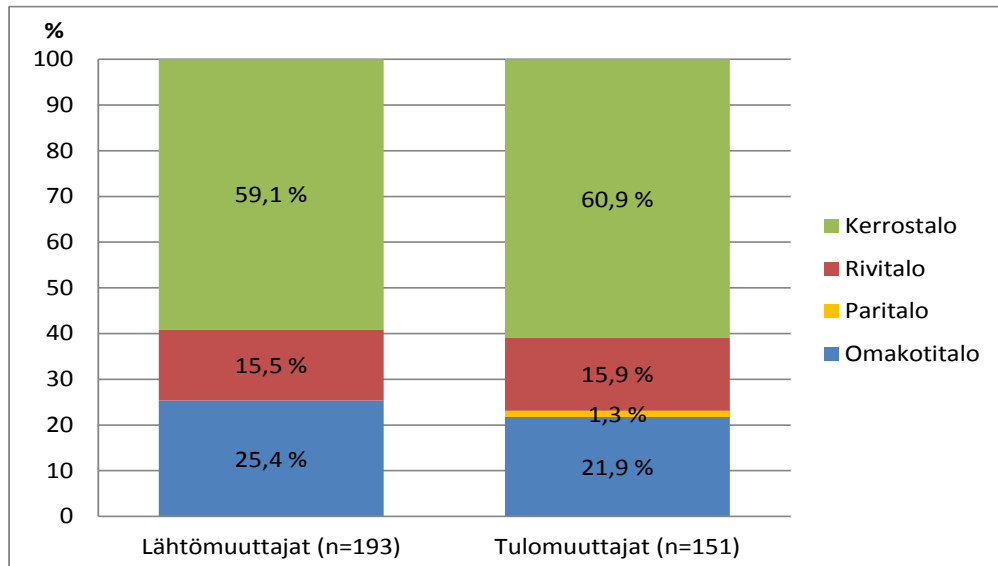
Kemin tulomuuttajat asettuivat muuton jälkeen useammin omistusasuntoon kuin lähtömuuttajat (kaavio 42). Kunnan vuokra-asuntoon päätyi vain viisi prosenttia kyselyyn vastanneista tulomuutta-

jista. Suurin osa tulo- ja lähtömuuttajista muutti kerrostaloon, eivätkä ryhmät juuri eronneet toisistaan talotyyppin suhteen (kaavio 43).

Kaavio 42 Kemin lähtö- ja tulomuuttajien asunnon omistussuhde muuton jälkeen (%)

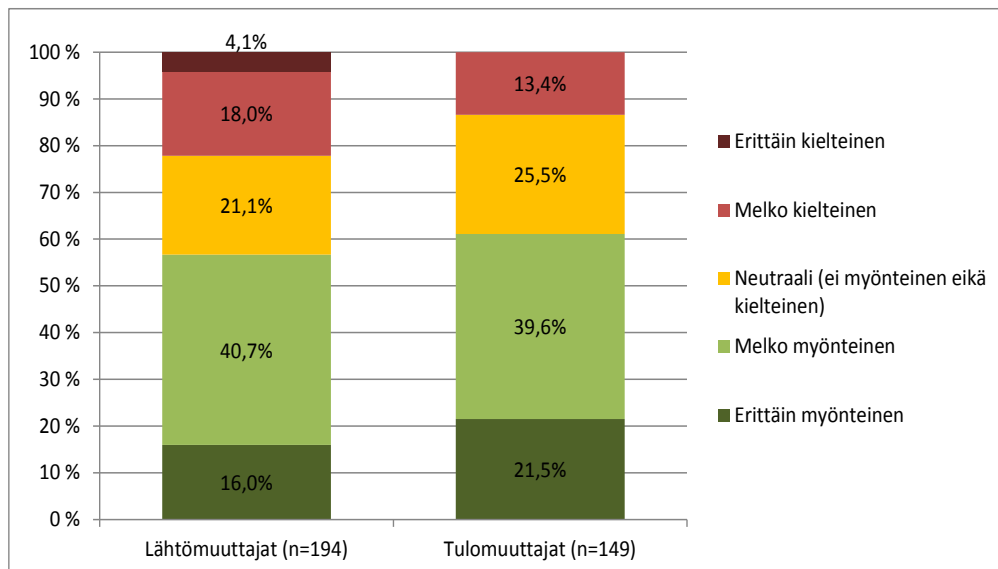
Kaavio 43 Kemin lähtö- ja tulomuuttajien talotyyppi muuton jälkeen (%)

Tulomuuttajien mielikuva Kemistä asuin ympäristönä oli myönteisempi kuin lähtömuuttajilla (kaavio 44). Suurin osa tulo- ja lähtömuuttajista suhtautui Kemiin asuin ympäristönä myönteisesti. Tulomuuttajista 13 prosentilla oli kielteinen mielikuva Kemistä asuin ympäristönä, kun lähtömuuttajien joukossa kielteisesti suhtautuvia oli 22 %.

Negatiivisesti ja neutraalisti suhtautuneilta vastajilta kysyttiin, että mitä Kemin kaupunki voisi tehdä mielikuvan parantamiseksi. Sekä lähtö- että tulomuuttajat kiinnittivät vastauksissaan eniten huomiota kaupunkikuvaan ja ympäristön viihtyisyyteen. Kaupunkikuvan kaunistaminen on yksi keino parantaa mielikuvia Kemistä. Myös palvelutarjonnan kehittäminen ja nuorten huomioiminen nousi esiin molempien ryhmien vastauksissa. Lähtömuuttajat kokivat maahanmuuttajat ongelmaksi useammin kuin tulomuuttajat.

Kaavio 44 Kemin lähtö- ja tulomuuttajien mielikuva Kemistä asuin ympäristönä (%)

6. YHTEENVETO

Muuttoliiketutkimuksen aineisto kerättiin postikyselynä marras-joulukuussa 2017. Kysely lähetettiin viimeisen vuoden aikana Kemistä poismuuttaneille ja Kemi-Tornio-seudun kuntiin muuttaneille. Vastauksia saatiin 499 kappaletta ja vastausprosentti oli 21,9 %.

Neljännes kyselyyn vastanneista lähtömuuttajista muutti Kemistä muihin Kemi-Tornio-seudun kuntiin ja 75 % muualle Suomeen. Kunnittain tarkasteltuna Kemistä muutettiin eniten Ouluun, Keminmaahan, Rovaniemelle ja Simoon.

Kemistä oman seutukunnan alueelle muuttaneiden tärkeimmät muuton syyt olivat asunnon vaihto ja perhesuhteiden muutos. Muualle Suomeen muutettiin eniten työn ja opiskelupaikan perässä.

Kemistä poismuuttaneiden joukossa merkittävimmät lähtömuuttoon vaikuttaneet tekijät olivat sopivan asunnon löytyminen toisesta kunnasta, oma tai perheenjäsenen työpaikka, Kemin tunnelma/ilmapiiiri ja Kemin työelämämahdollisuudet. Lisäksi muutettiin lähemmäs sukulaisia ja ystäviä ja haluttiin suurempaan kaupunkiin, jossa on Kemin tarjontaa paremmat ostosmahdollisuudet sekä ravintola- ja kahvilapalvelut.

Hieman yli puolet lähtömuuttajista ilmoitti, että voi harkita muuttoa takaisin Kemiin. Paluumuuttoa edesauttavista kannustimista suosituimpia olivat ne, joilla helpotetaan työssäkäyntiä Kemistä muihin kuntiin: hyvät julkiset liikenneyhteydet ja avustus työmatkakustannuksiin. Ne, jotka eivät harkinneet paluumuuttoa, ilmoittivat syyksi useimmiten Kemin heikot työllisyys-, opiskelu- ja harrastusmahdollisuudet.

Kyselyyn vastanneista Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajista 27 % muutti seutukunnan sisältä ja 73 % muualta Suomesta. Kemiin muuttaneista vastajista 34 % tuli Kemi-Tornion seutukunnan sisältä ja 66 % muualta Suomesta. Kemiin muutettiin eniten Oulusta, Keminmaasta, Tornioista, Rovaniemeltä ja Helsingistä.

Kemi-Tornion seutukunnan sisällä muuttaneilla tulomuuton syy oli yleensä asunnon vaihto tai perhesuhteiden muutos, kun muualta Suomesta tultiin Kemi-Tornio-seudulle työhön liittyvän syyn, sukulaisten ja ystävien tai opiskelupaikan takia.

Kemin tulomuuttajat pitivät merkittävänä muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä asuinympäristön rauhallisuutta, turvallisuutta ja viihtyisyyttä, sitä että Kemistä löytyi sopiva ja edullinen asunto, ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksia, virkistysalueiden ja puistojen läheisyyttä, luonnonläheisyyttä, merellisyyttä ja vesistön läheisyyttä sekä saavutettavuutta. Näitä voidaan pitää Kemin vetovoimatekijöinä. Kemin tulomuuttajat arvostivat asuinkunnassaan eniten merta, sisäsatamaa ja luonnonläheisyyttä. Luonnonläheisyys ja merellisyys toistuivat vetovoimatekijöinä.

Suurin osa Kemi-Tornio-seudun tulomuuttajista oli asunut seudulla ennen muuttoa nykyiseen asuin-kuntaan. Kemin tulomuuttajista lähes puolet oli kotoisin oman seutukunnan alueelta, ja seudun ulkopuolelta Kemiin muuttaneista yli puolet oli paluumuuttajia. Aluetutkija Timo Aron (2017) määrittelemät identiteetti- tai sydäntekijät ovat merkittävä osa Kemi-Tornio-seudun ja Kemin vetovoimaa. Potentiaalisia tulomuuttajia ovat jatkossakin ne, joilla on henkilökohtainen side Kemi-Tornio-seutuun.

Kemin tulomuuttajista hieman alle kolmannes oli harkinnut muuttoa myös johonkin toiseen kuntaan muuttopäätöstä tehdessään. Eniten harkittiin muuttoa Ouluun ja Tornioon.

Suurin osa Kemin lähtö- ja tulomuuttajista suhtautui Kemiin asuinympäristönä myönteisesti. Negatiivisesti ja neutraalisti suhtautuneiden mielestä Kemin kaupunki voisi lisätä ympäristön viihtyisyyttä ja kaunistaa kaupunkikuvaa mielikuvan parantamiseksi. Myös palvelutarjonnan kehittäminen ja nuorten huomioiminen nousivat esiin keinoina parantaa mielikuvaa Kemistä asuinympäristönä.

Aron (2017) mukaan kunnan elinvoiman kannalta tärkein ryhmä ovat nuoret aikuiset eli 25-34-vuotiaat. Tuon iän jälkeen moni asettuu pitkäksi aikaa yhdelle alueelle. Olennaista olisikin saada Kemis-

tä muille paikkakunnille opiskelemaan lähteneet nuoret aikuiset palaamaan kotiseudulle opintojen jälkeen. Aro näkee, että pehmeät vetovoimatekijät, kuten alueen ilmapiiri, ympäristön viihtyisyys, tapahtumat, elämykset ja palvelut, nousevat jatkossa yhä keskeisemmiksi siinä, mihin nuoret aikuiset asettuvat. Vetovoimaisen alueen peruslähtökohta ovat kuitenkin kovat vetovoimatekijät, kuten työpaikkakehitys ja koulutustarjonta. Työhön liittyvä syy oli myös Kemin lähtö- ja tulomuuttajien tärkein yksittäinen muuton syy. Vetovoimaisen alueen tunnusmerkkeihin kuuluvat lisäksi sijainti-, maine- ja identiteettitekijät sekä villit kortit, jotka liittyvät johonkin paikalliseen erityispiirteeseen tai erottautumiseen (Aro 2017; Lapin Kansa 19.7.2017).

LÄHTEET

Aro, Timo (2017). Blogi: Miksi yhdet alueet ovat vetovoimaisempia kuin toiset?
<<http://www.mdi.fi/yhdet-alueet-vetovoimaisempia-toiset/>> Viitattu 8.8.2017, 15.5.2018

Lapin Kansa 19.7.2017. Muuttaja kuulee sydämen äänen. (Timo Aron haastattelu, toimittaja Armi Niemelä)

Lapin liitto (2017). Katsaus Lapin muuttoliikkeeseen. Julkaisusarja A46/2017. Rovaniemi.

Tilastokeskus StatFin-tilastopalvelu/Väestö/Muuttoliike
<http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__muutl/?tablelist=true&rxid=a1bf5088-2b4b-4d57-8f8a-533a79f54995>

Tilastokeskuksen tietokannat <<http://www.stat.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>>
Muuttoliike ja väestönmuutokset

Tähtinen, Juhani & Hannu Isotalo (2001). Tilastollisen analyysin lähtökohtia. Ensiaskeleet kvanttiaineiston käsittelyyn, analyysiin ja tulkintaan SPSS-ohjelmaympäristössä. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta, Julkaisusarja C, Oppimateriaalit 13.

KEHITTÄMISOSASTON JULKAISUT VUONNA 2017

1/2017	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 1/2017
2/2017	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 2/2017
3/2017	Valtuustokauden 2013-2017 työn arviointi
4/2017	Kuntavaalit 2017
5/2017	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 3/2017
6/2017	Tilastollinen vuosikirja 2016
7/2017	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 4/2017
8/2017	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 5/2017
9/2017	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 6/2017
10/2017	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 7/2017
11/2017	Katsaus Kemin muuttoliikkeeseen
12/2017	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 8/2017
13/2017	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 9/2017
14/2017	Talousarvio 2018 Taloussuunnitelma 2018-2021
15/2017	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 12/2017

KEHITTÄMISOSASTON JULKAISUT VUONNA 2018

1/2018	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 1/2018
2/2018	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 2/2018
3/2018	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 3/2018
4/2018	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 4/2018
5/2018	Kemin ja Kemi-Tornio-seudun muuttoliiketutkimus